

Årsrapport 2022

På vej mod en retfærdig omstilling

International

Indhold

- 3 Forord**
- 4 Indledning**
- 6 Her arbejder 3F International**
- 8 Det globale arbejdsmarked 2022**
 - 8 Polarisering og klimaudfordringer
- 10 De vigtigste programresultater 2022**
- 12 Regioner og lande**
 - 12 Asien: Politisk frihed indskrænkes
 - 14 Asienprogrammets resultater 2022
 - 16 Situationen i Afrika: Akut mangel på uddannelse og ordentlige jobs
 - 18 Afrikaprogrammets resultater 2022
 - 20 Situationen i Latinamerika: Afmatning og polarisering
 - 22 Programresultater i Latinamerika 2022
 - 24 Situationen i Mellemøsten og Tyrkiet: Mellem stilstand og kaos
 - 26 Programresultater i Mellemøsten og Tyrkiet 2022
 - 28 Situationen i Østeuropa: I skyggen af den russiske invasion
 - 30 Programresultater i Østeuropa 2022
- 32 Organisation og nøgletal**
- 34 3F's Aktive bagland**
- 35 Forkortelser**

Udgivet af 3F International, september 2023

Ansvarlig redaktør: Jesper Nielsen jesper.nielsen@3f.dk

Layout: Flemming Gaarn, 3F Kommunikationsafdeling

Oplag: 100

Følg os på Facebook: 3F International

Læs mere på <https://tema.3f.dk/international>

Forsidefoto: 3F

Motiv: Den tekniske skole KEWI (Kenyas energi- og vand-institut) har med 3F's hjælp investeret i solpaneler og uddannelse i bæredygtig energi til fremtidens elektrikere og VVS'ere.

Forord

Af 3F næstformand Tina Christensen

I 3F er vi stolte af vores internationale arbejde. Vi har bemærket, at andre også lægger mærke til vores indsats. Vi vinder anerkendelse fordi vi ikke er os selv nok, men arbejder internationalt for medlemmernes interesser. Det gør vi bedst gennem at hjælpe søsterorganisationer i andre lande med at slås for ordnede og ordentlige forhold.

I 2022 så vi desværre nye alvorlige angreb på arbejdstagernes interesser og rettigheder. I Myanmar og Belarus er undertrykkelsen af de faglige rettigheder så hård at det ikke er muligt at udføre fagligt arbejde. Man kan ikke stå op for kollegaerne på arbejdspladsen uden at risikere at komme mange år i fængsel. Fagbevægelsen i Ukraine blev hårdt ramt efter den forfærdelige russiske invasion af landet. Men 3F'erne viste sig fra den solidariske side. Der blev organiseret indsamlinger, både lokalt og på forbundsniveau i forbindelse med kongressen. Der blev også taget initiativ til et fagligt Ukraine netværk på tværs af fagbevægelsen. Og vi fik mange nye ukrainske kollegaer på det danske arbejdsmarked. Flere har allerede meldt sig ind i 3F, og de skal være hjerteligt velkomne!

3F's hovedbestyrelse sendte et protestbrev direkte til Ukraines præsident Zelenskyj og hans regering. En international faglig kampagne var med til at sikre, at forringelserne blev midlertidige. Vi støtter den ukrainske fagbevægelse i at kunne forsvare sig under krigen, og samtidigt stå bedre rustet til at bidrage til genopbygningen med respekt for arbejdstagerrettigheder.

Det er vigtigt at vi er med til at sikre fagbevægelsens fremtid og grundlag for at vi har et stærkt internationalt netværk og organisationer, globale fagforbund, der kan hamle op med de multinationale selskaber. Det er umuligt ikke at blive glad og stolt når vi igen i år har støttet søsterorganisationer, der virkelig formår at organisere nye medlemmer.

Jeg er stolt af den store interesse i at besøge og hente inspiration fra 3F vi oplevede i årets løb. De har især været interesserede i hvordan 3F arbejder med grøn omstilling og tekniske uddannelser. Og ikke mindst glæder det mig at se, at så mange ude fra afdelingerne stiller op, når gæster udefra skal vide noget mere om, hvordan vi gør helt konkret. Der er meget at lære både for os og dem, når vi mødes på tværs af grænser og oplever, at vi står overfor mange af de samme udfordringer.

En af de helt store udfordringer, som fagbevægelsen internationalt står overfor, er at gøre den grønne omstilling retfærdig. I Danmark har vi heldigvis tilkæmpet os retten til at blive hørt, når der sker store omstillinger på arbejdsmarkedet, og vi sidder med ved bordet når løsningerne skal findes. Den erfaring vil vi rigtigt gerne dele ud af. Og vi kan heldigvis se, at det har en effekt når vi kan samle arbejdsgivere og fagforeninger under samme tag, og sammen med Dansk Industri give en fælles fortælling om, hvordan omstillingen kan gøres fair og blive til gavn for alle parter. Derfor ser vi fortsat værdi i at arbejde sammen i det Danske Arbejdsmarkedskonsortium, hvor vi i stigende grad også finder fælles fodslag ude i verden.

Det og mange andre resultater af 3F's internationale arbejde kan du læse mere om i denne årsrapport.

God læselyst

3F Næstformand
Tina Christensen

Indledning

En stor tak for at I gav os muligheden for at drømme!
 Det sagde en tillidsrepræsentant fra Ukraines energisektor til 3F under afslutningen af et online kursus i efteråret. Han udtrykte sin taknemmelighed for 3F's bidrag til at skabe et frirum til at diskutere fremtidens arbejdsmarked og mulighederne for et bedre arbejdsliv på den anden side af den grusomme krig.

Energiarbejdernes arbejdspladser har været strategiske mål for russiske missiler og de har været omgivet af ødelæggelse og angst i måneder. Kurset var programmeret af 3F's ukrainske søsterorganisationer indenfor energi- og atomkraft. 3F's undervisere og ligestillingskonsulent viste solidaritet i form af online undervisning.

Det handlede både om det ukrainske og det danske arbejdsmarked, om overenskomster, arbejdsmiljø, tillidsvalgtes uddannelse, psykisk førstehjælp på arbejdspladsen, arbejdet for ligestilling, fagligt arbejde under krigsretstilstand med fravær af normale arbejdstagerrettigheder mm.

Det var et godt eksempel på 3F's solidaritet, der hjælper til at opretholde moralen og engagementen.

Kongresgæsterne besøgte DI for en snak om social dialog og grøn omstilling. Foto: 3F

tet hos vores søsterorganisationer selv under de allervanskeligste forhold.

Indsatsen i lande som Myanmar, Sri Lanka, Zimbabwe, Libanon, Tyrkiet, Colombia mv. kan ses i samme lys. Som fagforeningsfolk står vi stærkere når vi ved, at vi har internationale allierede og faglige kammerater i ryggen. Betydningen af international solidaritet og opbakning for at kunne holde modet oppe i svære tider kan ikke overvurderes.

Stigende interesse for at udveksle erfaringer over landegrænser

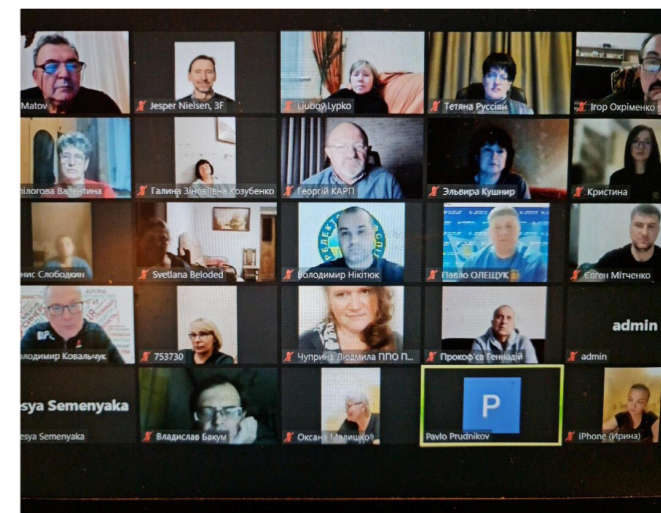
I årets løb har der været en meget aktiv opbakning fra sekretariater, afdelinger og tillidsvalgte til det internationale arbejde. Det har både været i forbindelse med at planlægge og mødes med udenlandske kollegaer på faglige delegationsbesøg i Danmark, samt med at bidrage til online rådgivning eller undervisning af partnerne.

Vi har efter pandemiens afslutning set en opblomstring i efterspørgslen fra vores partnerne om 3F's erfaringer og viden og mange har ønsket at komme på studiebesøg til Danmark. I 2022 har vi haft besøg fra Bolivia, Colombia, Kenya og Moldova og Ukraine. De har bl.a. ville lære om den danske model for uddannelse og omskoling i forhold til omstillinger på arbejdsmarkedet.

I tre tilfælde har der også været deltagelse fra arbejdsgiversiden. Det kan nogle gange ændre dynamikken og styrke den sociale dialog når fagbevægelsen og arbejdsgiverne mødes på neutral grund og får nogle fælles oplevelser af hvordan tingene også kan gøres.

For mange af dem var det en overraskelse at lære, hvordan konsekvenserne af drastiske ændringer på arbejdsmarkedet i Danmark historisk er blevet afbødet gennem en meget aktiv uddannelsespolitik, og at social dialog og et veletableret system for social dialog og konfliktløsning mellem parterne på arbejdsmarkedet har forhindret social uro.

3F inviterede partnerne i Ukraine på online kursus om arbejdsmiljø. Foto: 3F

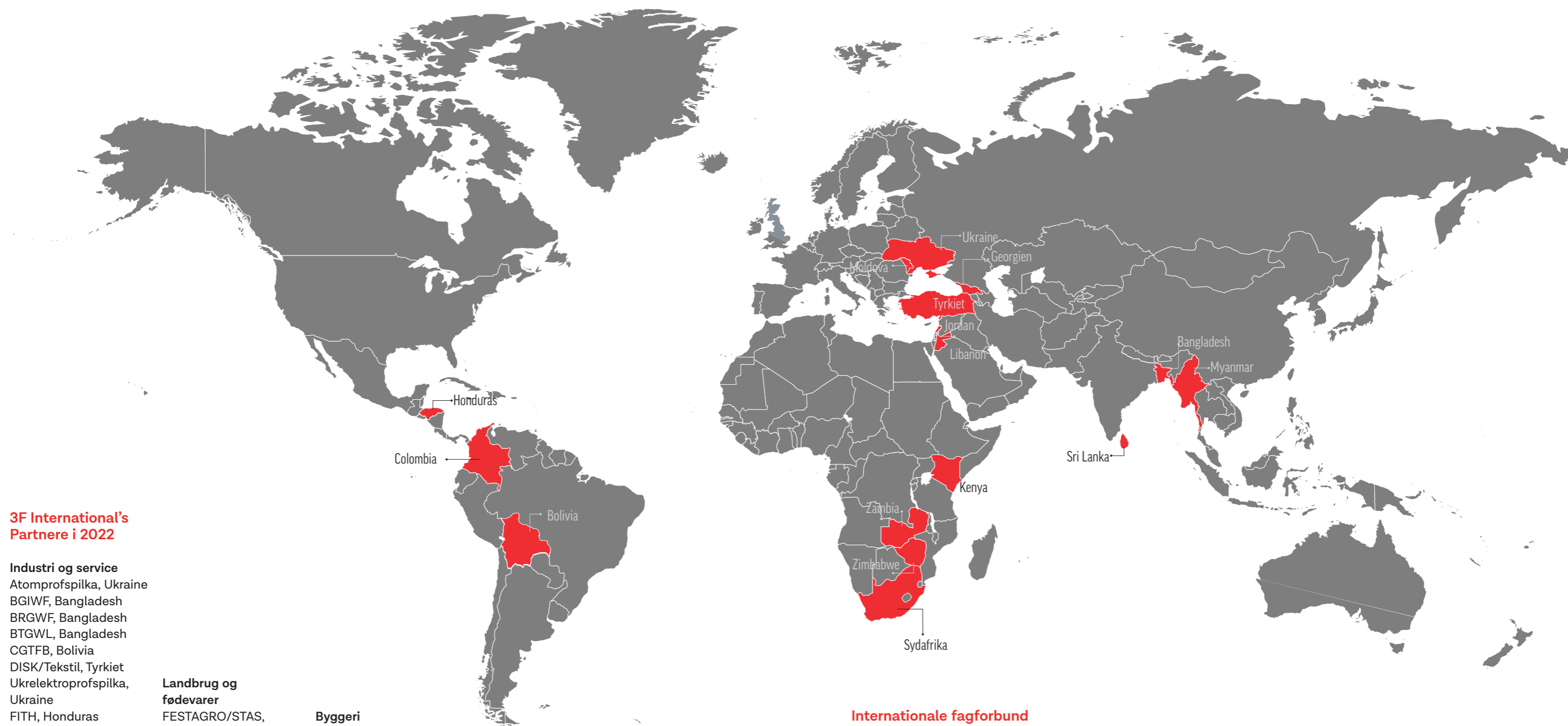
I årets løb var flere delegationer af fagforeningsfolk i Danmark for at høre om retfærdig omstilling. Foto: 3F

Desuden var et blandet hold af kongresgæster fra søsterorganisationer i Myanmar, Bangladesh, Sri Lanka, Kenya, Zimbabwe, Jordan, Colombia, Honduras og Ukraine på besøg rundt i landet. Et fantastisk engagement fra de afdelinger, arbejdspladser og tekniske skoler, de udenlandske gæster har besøgt, har gjort sit til at målene med besøgene kunne opnås.

Baggrunden for den store interesse i at besøge Danmark er, at vi i stigende grad står overfor de samme slags problemer på arbejdsmarkedet her, som i vores partnersamarbejdslande. Det kan være inspirerende for andre at høre, hvordan 3F takler udfordringerne, ligesom vi kan lære meget af deres erfaringer med for eksempel:

- Opløsning af traditionelle arbejdstager–arbejdsgiverforhold og "falske selvstændige"
- Migrerende arbejdskraft eller uformel økonomi, der udnyttes til social dumping,
- En "kompetencekløft" med utilstrækkelig uddannelse af faglærte og behov for opgradering af tekniske uddannelser til ny teknologi og grøn omstilling
- Behovet for at skabe nye grønne arbejdspladser til erstatning for arbejdspladser, der forsvinder.
- Behovet for indsats indenfor ligestilling, mangfoldighed og inklusion på arbejdsmarkedet.

Her arbejdede 3F i 2022

3F International's Partnere i 2022

Industri og service

Atomprofspilka, Ukraine
 BGIWF, Bangladesh
 BRGWF, Bangladesh
 BTGWL, Bangladesh
 CGTFB, Bolivia
 DISK/Tekstil, Tyrkiet
 Ukrelektroprofspilka, Ukraine
 FITH, Honduras
 FTZ&GSEU, Sri Lanka
 IWFM, Myanmar
 PMGU, Ukraine
 MICS, Myanmar
 NGWF, Bangladesh
 NUCIW, Zambia
 UFGW, Bangladesh

Landbrug og fødevarer

FESTAGRO/STAS, Honduras
 FFAWUZ, Zimbabwe
 GAPWUZ, Zimbabwe
 NUPAAW, Zambia
 PROFAPK, Ukraine
 SINTRAINAGRO, Colombia

Byggeri

CSTCB, Bolivia
 GTUCW, Jordan
 KBCTFIEU, Kenya
 NUM, Sydafrika
 PROFBUD, Ukraine
 SINDICONS, Moldova
 ZCATWU, Zimbabwe

Transport

SNTT, COLOMBIA
 MTWTU, Ukraine

Hotel og restauration

HCTAWUZ, Zambia
 ZCHWU, Zimbabwe

Offentlig og Privat service

Kommunal Industri & Service, Ukraine

Internationale fagforbund & regionale netværk

Latinamerika

ITF
 IUL-Sukkernetværk
 IUL- Drikkevare-netværk
 IUL - COLSIBA/Banannetværk

Afrika

BWI

Mellemøsten

BWI
 IndustriAll Tekstil
 og beklædning

Asien

IndustriAll Tekstil
 og beklædning

Central- og Østeuropa

FPU
 BWI
 IndustriAll

Det globale arbejdsmarked 2022

Polarisering og klimaudfordringer

Globale ændringer og polarisering

I skyggen af krig, forsyningsproblemer og inflation sker der nogle grundlæggende forandringer på den globale scene, som kan have store virkninger på længere sigt.

Kina er ikke længere vækstmotor

Kina har i årevis haft voksende indflydelse i en række lande i det globale syd, hvor bl.a. Danmark har trukket sig ud. Der er frygt for angreb på Taiwan. De står samtidig med udfordringer hjemme. For første gang i mange år faldt befolkningstallet i 2022. Og den økonomiske vækst blev kun på 3 procent og har været faldende siden de oplevede knap 10 procent vækst i 2011. Dermed er sandsynligheden for at Kina overhaler USA som verdens største økonomi blevet mindre. Det er usandsynligt at Kina kan vende tilbage til meget høje vækstrater med et faldende befolkningstal. Derimod har Indien stor sandsynlighed for at blive verdens mest folkerige nation og fortsætte deres noget højere vækstrate.

Autoritære regimer samarbejder

En række autoritære regimer styrker deres indbyrdes forbindelser. Putin har brug for at sikre neutrale eller russiskvenlige stater for ikke at blive yderligere isoleret. Derfor allierer han sig med nogle af de andre despoter rundt omkring. Rusland sendte tropper til Kasakhstan for at hjælpe med nedkæmpelse af et oprør - mod Kassym-Jomart Tokayev. Putin leverer våben til militærjuntaen i Myanmar og samarbejder tæt med diktatoren Lukasjenko i Belarus - begge steder er der forbud og skarp forfølgelse af den uafhængige fagbevægelse. De faglige ledere er fængslet eller tvunget i eksil. Også Ruslands forhold til regimerne i Iran og Syrien er tæt. Præsident Erdogan i Tyrkiet spiller højt på både at være Nato medlem og samtidig have tætte forbindelser til Putin. Så højt, at han forsøger at tvinge Sverige til at udlevere politisk forfulgte kurdiske flygtninge før han vil acceptere dem som NATO-medlem.

Folkelige oprør

De vedholdende oprør i Myanmar og Iran er eksempler på, at befolkningen er parat til at gøre modstand mod undertrykkelse selv efter organiseringen er svækket. Irans oprør er mest kendt for kvinder der ikke vil følge præstestyrets dresscode. Tilslutning til oprøret fra oliearbejdere, sukkerarbejdere transportarbejdere m.fl. gjorde i efteråret præstestyret rasende og de skærpede

Thet Hnin Aung - generalsekretær for 3F's partner MICS er fortsat fængslet. Myanmar er et af verdens 10 værste lande for arbejderes rettigheder. Trods det fortsætter f.eks. danske Bestseller med at lægge ordrer i landet. Foto: 3F

Listen over **de ti værste lande at være arbejder i**: Bangladesh, Belarus, Ecuador, Egypten, Eswatini (tidligere Swaziland), Guatemala, Myanmar, Tunesien, Filippinerne og Tyrkiet.

undertrykkelsen. Der foregår utallige overgreb, arrestationer, tortur og drab på protesterende. Styret har igangsat eksekvering af dødsstraffe for deltagelse i demonstrationerne. Situationen i bl.a. Afghanistan, Qatar og Iran viser, at kvinders og arbejderes rettigheder er tæt forbundet.

På den positive side ser vi en voksende interesse i at organisere sig og forhandle nye aftaler på arbejdsmarkedet flere steder i verden pga. den løbske inflation. Arbejdere betaler prisen så længe de ikke er i stand til at stå sammen om at kræve lønforbedringer. Det er der mange, der indser. Organiseringsbølgen i USA ser f.eks. ud til at fortsætte. Meningsmålinger viser, at opfattelsen af fagforeninger ikke har været så positiv i USA's befolkning siden 1965.

Kamp for retfærdig grøn omstilling

Mange fagforeninger er stærkt engageret i at kæmpe for en retfærdig grøn omstilling. De er ivrige efter at sikre, at arbejdstagere ikke bliver ofre for både klimaændringer og foranstaltningerne til at reducere dem. Hvis den grønne omstilling fører til tab af arbejdstagernes rettigheder, job og indkomst, øger det risikoen for social uro, som igen kan forsinke de nødvendige skridt mod bæredygtig udvikling markant. For nogle partnerfagforeninger er dette et nyt arbejdsfelt, men mange af dem har kæmpet for bæredygtig produktion i mange år.

De globale fagforbund og deres medlemmer, ikke mindst afrikanske fagforeninger, førte før og under COP27-konferencen i Egypten kampagne for en ægte retfærdig omstilling. Deres budskab var, at fagforeninger skal involveres ved forhandlingsbordene allerede på planlægningsstadiet. Også IndustriALL, som repræsenterer industri-, energi- og minearbejdere på globalt plan, har i årets løb afholdt konferencer om retfærdig omstilling med fagforeninger, arbejdsgivere og regeringsrepræsentanter, f.eks. i Østeuropa med 3F-støtte og deltagelse. Ved disse arrangementer har 3F orienteret om de danske erfaringer med arbejderes og fagforeningers proaktive rolle i skabelsen af grønne job.

Fortsat tilbagegang for arbejderes rettigheder

Den internationale fagbevægelses globale rettighedsindeks viste i 2022, at det stod værre til med arbejderes rettigheder end nogen af de tidligere 10 år, organisationen har målt udviklingen.

- 9 ud af 10 lande undertrykker retten til at strejke - og i lande som Canada, Togo, Iran, Cambodja og Spanien er arbejdere endda blevet retsforfulgt for at nedlægge arbejdet.
- 8 ud af 10 lande undertrykker retten til kollektiv forhandling.

- 77% af alle lande forhindrer nogle arbejdere i at organisere sig i fagforeninger, og 42 % undertrykker retten til ytrings- og forsamlingsfrihed. Arbejdere er blevet arresteret og tilbageholdt i 69 lande - det gælder blandt andre faglige ledere i Myanmar, Hong Kong, Den Dominikanske Republik, Indien og Tyrkiet.
- 73% af alle lande har forhindret registrering af bestemte fagforeninger eller direkte forbudt dem.
- Fagligt aktive arbejdere blev udsat for vold i 44 lande med en stigning af tilfælde i Mellemøsten og Afrika.

De vigtigste program- resultater i 2022

2022 blev året hvor Corona pandemien endeligt slap sit greb og vakte nyt håb om at genskabe de tusindvis af jobs, der blev tabt under pandemien. Men nye kriser ramte og skævhederne mellem rige og fattige lande, mellem mænd og kvinder og mellem veluddannede og ufaglærte voksede. 15 års tendens til formalisering af beskæftigelsen i den uformelle økonomi gik i stå. De alt for langsomme fremskridt hen mod FN's 17 verdensmål, blev afløst af tilbageslag under coronaen og umiddelbart efter.

Først og fremmest betød Ruslands invasion af Ukraine i februar en verdensomspændende energi- og fødevarer usik-

kerhed, som blev forstærket af spekulation og førte til høj inflation og faldende produktion indenfor mange sektorer. Inflationens udhuling af reallønnen satte skub i lokale lønfor-handlinger og udløste bølger af arbejdskampe i mange lande.

3F's partnere blev støttet i at komme bedst muligt gennem pandemien for at være bedre rustet til at skaffe resultater, når arbejdsmarkedet vendte tilbage til mere normale tilstande. Med få undtagelser – specielt fagforeningerne i Ukraine, der blødte medlemmer pga. krigen - begyndte de igen at skabe fremgang.

Faglige resultater 2022

	2021*	2022	Resultat 2022	Resultat %
Samlet medlemstal **	566.672	606.074	+26.490	+6,8 %
Kvindelige medlemmer	265.751	283.815	+ 18.064	+ 6,8 %
Kvindelige tillidsrepræsentanter	4.169	4.297	+128	+3,1 %
Andel af kvindelige tillidsrepræsentanter	29,6%	31,1%	+1,5 pct point	+ 5%
Andel kontingentbetalende (Latinamerika og Asien)	39,7	36,4	-3,3 pct. point	
Arbejdere dækket af partnernes overenskomster	452.163	490.518	+38.355	+8,5 %
Antal arbejdsmiljøudvalg	1.072	1.366	+259	+23 %

* Tallene er ikke direkte sammenlignelige med resultaterne i årsrapporten for 2021 fordi en ny programfase med lidt færre partnerorganisationer startede i 2022.
** Tallene inkluderer ikke Belarus, Ukraine og Myanmar, hvor krig eller brutal undertrykkelse har medført styrtdykkende medlemstal og usikkerhed om medlemsop-gørelsen. Var Ukraine medregnet, ville resultatet have været et tab på 2,7 procent i stedet for en vækst på 4,7 procent.

Flere organiserede

Blandt de partnerorganisationer, der ikke er ramt af krig og diktatur, har der været en medlemsfremgang på 4,7 procent og en vækst i antallet af kvindelige medlemmer på 6,8 procent.

Medlemstallene fra tre lande er ikke regnet med: Myanmar, Belarus og Ukraine. I Myanmar og Belarus er organisatio-

nerne blevet forbudt og al faglig aktivitet voldsomt undertrykt. Derfor findes ingen pålidelige medlemsopgørelser. I Ukraine har medlemstallet været i frit fald siden Rusland invaderede landet, mange har mistet deres job og kan ikke betale kontingent. Mange arbejdspladser er blevet militære mål for russiske tropper. På den baggrund er de ikke med i denne opgørelse.

Bedre overenskomstdækning

Partnernes overenskomstmæssige løn ligger typisk mellem 20 og 60 procent over den nationale politisk fastsatte minimumsløn. Nogle steder giver overenskomsten bedre vilkår, højere indplacering på lønstigen, eller sågar aftaler om udbetaling af løn i USD eller fødevarer for at afværge, at inflationen udhuler reallønnen for meget. Derfor har det væsentlig betydning for arbejdernes leveforhold, at 33.672 flere arbejdstagere blev dækket af overenskomster forhandlet af partnerne i løbet af 2022.

Flere kvinder blandt medlemmer og tillidsvalgte

Der er stadig langt igen før kvinder har lige adgang til formelle jobs i de lande, hvor 3F arbejder. Kvinder udgør i gennemsnit kun 26 procent af arbejdsstyrken, mens andelen af kvindelige medlemmer nærmer sig 50 procent. 3F's partnere har øget deres kvindelige medlemstal med 6,8 procent til 283.815 kvinder i 2022. Det betyder, at 47 procent af medlemmerne nu er kvinder.

At forbedre kønsbalancen på alle niveauer af fagbevægelsen er en prioritet blandt størstedelen af 3F's partnere. I 2022 steg andelen af kvindelige tillidsvalgte fra 29,6 procent til 31,1 procent. Kvinder repræsenterer 33 procent af de tillidsvalgte på arbejdspladserne og 17 procent af ledelsen på nationalt niveau. Forbedret kønsbalance ser ud til at bevæge sig gradvist op ad den organisatoriske rangstige.

Antallet af kvinder, der deltager i fagbevægelsens interne uddannelser, er også stigende. Det er bl.a. på den baggrund, at fagforeninger bliver bedre til at analysere kønsbestemte konsekvenser af ændringer på arbejdsmarkedet og forhandle overenskomster, der tilgodeser kvinders interesser mht. bl.a. kønskvoter og barselsorlov.

Færre betaler kontingent

I nogle regioner, særligt Asien og Mellemøsten, er det en udfordring, at få medlemmerne til at betale kontingent. Det skyldes dels en uvilje hos mange arbejdsgivere mod direkte løntræk, som er udbredt i både Afrika og Latinamerika, dels en tradition for at opfatte medlemskab primært som en ressource for mobilisering. I andre tilfælde skyldes det, at lovgivningen kræver en aktiv tilknytning til en virksomhedsfagforening eller overenskomstdækning, og at fagforeningen derfor ikke må opkræve kontingent fra arbejdsløse medlemmer. Det ser vi f.eks. hos industriforbund i Sri Lanka og Honduras, hvor organiserede arbejdspladser er blevet lukket og har ført til færre kontingentbetalende medlemmer.

Flere arbejdsmiljøudvalg

Fagforeningernes arbejde for at forbedre arbejdsmiljøet fortsatte i 2022. Under pandemien spillede mange fagforeninger en central rolle for oplysning af arbejderne om forebyggelse af sygdommen. Det har mange steder givet øget interesse for og anerkendelse af arbejdsmiljø-arbejdet. I årets løb har partnerne således hjulpet med at etablere hele 259 nye arbejdsmiljøudvalg på virksomhederne.

3F rådgiver partnere om vigtigheden af grundig uddannelse af arbejdsmiljørepræsentanter og værdien af at skabe et brugbart system for dokumentation af arbejdsulykker med henblik på læring og forebyggelse. Målet er at nedbringe antallet af arbejdsulykker, men ofte vil det øgede fokus i første omgang føre til registrering af flere ulykker. Det lader til at være tilfældet i år, hvor vi ser en stigning i antallet af arbejdsulykker. Tallet dækker dog også over, at flere virksomheder er genåbnet i 2022 og arbejdsstyrken er tilbage på fuld styrke efter pandemien.

Situationen i Asien

Politisk frihed indskrænkes

Den politiske frihed, særligt for fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer, indskrænkes i mange lande i Asien. Der er manglende stillingtagen til eller fordømmelse af Ruslands angreb på Ukraine. Flere lande i regionen, herunder Myanmar, har øget deres samhandel og politiske samarbejde med Rusland.

Ingen beskyttelse af eller respekt for rettigheder i Myanmar
I Myanmar fortsætter den væbnede undertrykkelse med mord på civile, arrestationer, kidnapning af børn til frihedskæmpere, angreb på landsbyer, samt skueretsager mod politiske fanger. I 2022 er yderligere 1417 civile blevet dræbt. Det giver 2.924 bekræftede mord på civile og flere end 16.000 arresterede siden kuppet. Ifølge FN er der nu omkring 1,5 millioner internt fordrevne.

Formanden for partnerforbundet MICS er forsat fængslet. 3F har haft meget svært ved at etablere kontakt til repræsentanter for MICS, hvilket naturligvis gør partnersamarbejdet næsten umuligt.

I Bangladesh krævede arbejderne deres ret og ordentlige forhold.
Foto: NGWF

IWFM fortsætter den internationale kampagne for omfattende sanktioner imod landets militærregime og for, at internationale tøjfirmaer skal trække sig ud af Myanmar. Som del af dette

arbejde, har IWFM, med støtte fra 3F, undersøgt og dokumenteret en række krænkelse af arbejdstagerrettigheder, som sker i forbindelse med produktion for internationale brands, herunder BESTSELLER og H&M.

Den internationale arbejdsorganisation (ILO), det Internationale Business and Human Rights Ressource Center (BHRRC), samt det britiske Etisk Handels Initiativ (ETI) bekræfter billedet af systematiske overgreb på menneske- og arbejdstager rettigheder i tekstil- og beklædningsindustrien i Myanmar.

Den ubrudte stigning i asiatiske, særligt kinesiske, investeringer i Myanmar gør ikke kampen mod diktaturet nemmere. Ifølge Myanmar's førende erhvervsorganisation for tekstil og beklædning (MGMA) optog de i 2022 hele 41 nye fabrikker. Af dem stod kinesiske firmaer bag de 31.

Krisen løb løbsk i Sri Lanka

Ukraine-krigen har medført stigende energi- og fødevarerpriser i hele Asien. I Sri Lanka steg leveomkostningerne hurtigt og førte befolkningen ud i dyb fattigdom og landets værste politiske krise siden selvstændigheden. Situationen kulminerede med teknisk bankerot, generalstrejke, besættelse af præsidentens og statsministerens boliger og regeringens fald. Det dæmpede ikke protesterne, men den nye regering har slået hårdt ned på modstanden, indført undtagelsestilstand med massearresta-

Khaing Zar, formand for industriforbundet IWFM, i Myanmar, i snak med 3F's Jannie Andersen Foto: 3F

Mangel på udenlandsk valuta betød mangel på mad, medicin og brændstof i Sri Lanka. Det lammede transport og produktion og førte til udbredt protest. Foto: FTZ-GSEU

tioner af demonstranter og vilkårlige anholdelser af aktivister, journalister og rettighedsforkæmpere.

Regeringen arbejdede på reformer på arbejdsmarkedet for at imødekomme forventede krav fra den internationale valutafond, IMF, som betingelse for lån til en økonomisk redningsplan. Forslaget indeholdt bl.a. en "komprimering" af arbejdsugen til fire x tolv timer. Hvis normalarbejdsdagen øges til tolv timer vil det påvirke arbejdernes helbred og fjerne overtidsbetalingen. De 2 daglige måltider, som de normalt modtager på arbejdsugens femte arbejdsdag, vil også forsvinde. Der har ikke været social dialog om reformpakken.

Industriarbejderforbundet FTZ-GSEU har i stedet krævet gældsletning og reformer, som holder hånden under de fattigste. De satte sig i spidsen for en koalition af civilsamfundsorganisationer, der krævede hjælpepakker til de mest udsatte grupper og indflydelse på hvordan krisen skal løses. Det har skaffet fagforeningen politiske fjender og den oplever i stigende grad at blive udsat for indbrud og hacker-angreb.

Vækst med mindre frihed og forbrug

I Bangladesh kom der, i modsætning til Sri Lanka og Myanmar, igen god gang i produktionen. Året endte med en vækst

på over 7 procent - en af de højeste vækstrater i verden. Ligesom Sri Lanka har Bangladesh dog et akut behov for udenlandsk valuta.

De private husholdninger oplevede usikre forsyninger og store prisstigninger på el og fødevarer. Der var i foråret optræk til protester, der blev slået ned med hård hånd af politiet. Der opstod på den baggrund frygt for at udtale sig kritisk om regeringen. Der er en stigende tendens til selvrens.

Som repræsentant for industriforbundene i Bangladesh deltog en af 3F's partnere, BRGWF, i et udvalgsarbejde om nye arbejdsmarkedsregler. Efter afslutningen af udvalgsarbejdet ændrede regeringen i udvalgets konklusioner. Bl.a. blev regler om barsel, behandling af faglig strid, osv. forringet.

På den positive side har Bangladesh ratificeret ILO-konvention 138 om mindstealder for adgang til beskæftigelse og har sat mindstealderen op til 14 år. Det skyldes bl.a. fagbevægelsens indsats, men også et stærkt internationalt pres. Konventionen er en af ILO's grundkonventioner, dvs. overholdelsen af den er en medlemsforpligtelse i ILO. Alligevel har det stor betydning at konventionerne ratificeres og omsættes til national lovgivning.

Asienprogrammets resultater

3F's program i Asien støtter faglig organisering og forbedring af leve- og arbejdsforhold med fokus på tekstil- og beklædningsarbejdere. I 2022 blev det lidt sværere at opnå resultater efter militærkuppet i Myanmar, økonomisk-politisk kollaps i Sri Lanka og en snævrere spændetrøje for demokrati og menneskerettigheder i Bangladesh.

Flere organiseret

På Sri Lanka har Industriarbejderfagforeningen FTZ-GSEU, der i februar fejrede 40-års jubilæum, har brugt mange kræfter på at skabe fælles fodslag i fagbevægelsen ift. den politiske udvikling. De har samtidig fornyet organiseringsindsatsen og solidariteten under den ekstreme krise og inflation. Det fik medlemstallet til at stige med 2 procent til 21.871 i et kriseår, som ellers mest har været præget af lukning af virksomheder og afregistrering af deres fagforeninger. Krisen har dog ramt fagforeningen økonomisk. Antallet af medlemmer, som kan betale kontingent, faldt hele 26 procent, et tab på 1.400 betalende medlemmer.

I tekstil- og beklædningssektoren i Bangladesh har der været vækst i beskæftigelsen, og det har skabt nye muligheder for organisering. Partnere har været i stand til at øge deres samlede medlemstal med 7,5 procent. Antallet af betalende medlemmer er steget med hele 10,5 procent. Selvom der er gang i

Der er atter gang i hjulene i Bangladesh. Foto: 3F

organiseringen, er det ifølge partnerne blevet endnu sværere at få registreret en fagforening. I 2022 søgte fagforbund, der er medlemmer af det globale IndustriALL om registrering af i alt 26 nye fagforeninger, men opnåede kun at få registreret 9.

Oprustning til forhandling

Partnerorganisationer har fået støtte til at afholde deres kongresser og udvikle strategiske planer for de næste 4 år. Flere af dem har fokuseret på emner som social sikring og miljø. Særligt tiltag som børnepasning og lægehjælp står højt på medlemmernes ønskeliste. Under pandemien har partnerne oplevet at blive anerkendt for at spille en væsentlig samfundsmæssig rolle, men deres kapacitet til at opnå bedre forhold via overenskomster eller politiske aftaler er stadig svag.

10.000 flere arbejdere, svarende til en stigning på 15 procent, blevet dækket af i alt 66 overenskomster. Mindsteløn bestemmes af regeringen efter indstilling fra en kommission, som regeringen selv udpeger. Det giver de repræsentative fagforbund svag indflydelse. Nogle af partnerne er ved at få øjnene op for fordelene ved lokale lønforhandlinger. På nogle virksomheder forhandler fagforeningen om lønindplacering på de statsfastsatte løntrin, fremmøde-bonus, produktivtetsbonus mv. og tre overenskomster har nu klausuler om lønforhøjelser, der overstiger loven.

2023 er valgår, og traditionen tro vil regeringen love pæne forbedringer af mindstelønnen for at blive genvalgt. Mindstelønnen revideres hvert femte år – samme år som der afholdes valg – og det understreger problemet ved at lade politikerne frem for arbejdsmarkedets parter tage sig af lønspørgsmål.

Fagbevægelsen fragmentering svækker også dens forhandlingsstyrke. 3F lægger derfor vægt på, at støtte initiativer til at skabe bedre koordinering og fodslag overfor den magtfulde arbejdsgiverorganisation BGMEA. Desuden 3F har givet gode råd om at skaffe sig et bedre datagrundlag forud for lønforhandlinger.

Gryende interesse for erhvervsuddannelse

I Bangladesh ser 3F's partnere tegn på en ændring i beskæftigelsesmønstret i tøjindustrien. Meget ufaglært arbejde

erstattes af maskiner og folk, der kan betjene dem. Kvinderne i industrien ser ud til at sakke bagud på teknisk opkvalificering. Fagforeninger inkluderes ikke i social dialog om udvikling af erhvervsuddannelse. Inspireret af besøg i Danmark, har to partnere udviklet strategier for, hvordan de alligevel kan påvirke dagsordenen, mens ét forbund er begyndt at udvikle deres eget uddannelsessystem. Det kan give dem værdifuld erfaring, som kan bringes ind i et trepartsmiljø på et senere tidspunkt.

17.000 arbejdere fik medhold

Siden militærkuppet i Myanmar har 3F's partnere afvist at samarbejde med den illegale regering. Det gælder også det arbejdsretslige

system. Men de fortsætter med at dokumentere og føre sager overfor de ansvarlige aftagervirksomheder i Vesten. I 2022 førte industriarbejderforbundet IWFM 146 sager overfor internationale tøjfirmaer på vegne af arbejdere hos deres leverandører. Siden kuppet har forbundet skaffet erstatninger for i alt 1,2 millioner US dollars til 5.936 arbejdere på 11 fabrikker.

Også partnerne i Bangladesh har ført sager for medlemmerne. I alt 3.276 sager blev det til. Blandt dem blev 1.681 sager løst på fabriksniveau eller ved voldgift, mens 226 blev løst ved arbejdsretten. De opnåede, at 4.541 arbejdere blev genansat i deres job og 6.720 fik kompensation.

Solidaritets køkkener på Sri Lanka

Høj inflation og mindre betalt overarbejde har gjort det ekstra svært at få enderne til at mødes for syerskerne, der arbejder i Sri Lankas frihandelszoner. Fælles solidaritetskøkkener organiseret af fagforeningen har inspireret til sammenhold og modstand.

Med støtte fra Fælles Solidaritetsgruppen, der er et samarbejde mellem 3F Midtjylland, Randers og Bjerringbro-Silkeborg, søsatte FTZ-GSEU en ny form for hjælp til selvhjælp og organisering: Solidaritetskøkkener. Om søndagen har FTZ-GSEU besøgt frihandels-zonernes arbejderbaracker og inspireret arbejderne til at købe ind og lave mad sammen. Det sparer strøm og giver mulighed for billigere og sundere måltider. Fagforeningen har brugt fællesspisningen som anledning til at fortælle om arbejdstagerrettigheder og fordelene ved at stå sammen mod krisen.

Solidaritetskøkken, Sri Lanka. Foto: FTZ-GSEU

Situationen i Afrika

Akut mangel på uddannelse og ordentlige jobs

Der er stor forskel på situationen på arbejdsmarkedet i landene i Afrika. Høj arbejdsløshed og mangel på faglært og akademisk arbejdskraft gør sig dog gældende på tværs af de fire lande, hvor 3F arbejder. Det giver et opdelt arbejdsmarked. Der findes på den ene side en stor uformel økonomi og et utal af arbejdende fattige, særligt blandt unge. På den anden side finder man attraktive jobs med god løn til de få med uddannelse. Det skaber en voksende social ulighed.

Strømmen går i Sydafrika

I Sydafrika har mine-, energi- og bygningsarbejdernes organisation, NUM, haft rigeligt at gøre med en vanskelig politisk og økonomisk situation og interne stridigheder i fagbevægelsen. Deres hovedorganisation, COSATU, står i tæt alliance med regeringspartiet ANC, som oplevede en turbulent optakt til partikongressen i december. På trods af anklager om hvidvask af penge, efter et fund af 580.000 USD i kontanter i en sofa på hans adresse, genvalgte kongressen Cyril Ramaphosa som formand og sandsynlig præsidentkandidat for ANC i 2024.

Landet har tiltagende problemer med forsyningen af strøm fra det statslige energiselskab, ESKOM, der gang på gang må reddes med et ekstra offentligt tilskud. Regeringen har med international støtte sat gang i en ambitiøs national plan for grøn omstilling. Arbejderne frygter at miste de stabile job i kul- og energi-industrien.

Arbejdsløsheden og især ungdomsarbejdsløsheden er blandt de højeste i verden. Uden en aktiv arbejdsmarkedspolitik og tiltag til at omskole og genplacere arbejdere vil den ekstreme ulighed blive øget og de sociale spændinger blive endnu stærkere. 3F's partner, NUM, har opbygget en teknisk skole, primært for at efteruddanne de medlemmer, der mister jobbet i forbindelse med den grønne omstilling.

Faglig uddannelse til unge er nøglen til en retfærdig grøn omstilling i Afrika. 3F's partner i Sydafrika, NUM, har startet sin egen tekniske skole. Foto: 3F

Fattigdom truer arbejderne

Zimbabwes økonomi ser ud til at tumle videre nedad og flere års tørke har givet en kronisk mangelsituation på fødevarer. Over halvdelen af befolkningen, lige knap 8 millioner mennesker, lever i ekstrem fattigdom. Den mangesidede krise forbliver uløst under den siddende regering. Suppleringsvalgene blev præget af voldsepisoder, og undertrykkelsen af folk, der bruger deres demokratiske rettigheder til at ytre sig og protestere, er tiltagende. Der er parlamentsvalg i 2023 og partnerne opfordrer alle arbejdere til at lade sig registrere som vælgere.

Zambia viser et blandet billede med stigende arbejdsløshed, men svagt faldende inflation og en vis imødekommethed fra regeringen overfor arbejdstagernes ønsker. Det giver optimis-

me hos 3F's partnere. Der er dog malurt i bægeret, idet priserne på benzin og fødevarer stiger. I de sidste måneder af 2022 steg leveomkostningerne næsten til det dobbelte, uden at lønningerne fulgte med. Særligt de lavestlønnede er i risiko for øget fattigdom. Medlemmerne af 3F's søsterorganisationer hører til denne gruppe. De stigende leveomkostninger er et fokusområde for regeringen, der frygter et fald i produktiviteten og stigende korrupsion.

Optimisme i Kenyas' byggesektor

Som en af de første store beslutninger efter valget i september, lovede Kenyas præsident, William Ruto, at sætte gang i et nyt, stort byggeprojekt. Det handler om et større antal almene boliger til overkommelige priser. Noget som kan komme mange arbejdere til gode, da der ikke har været store infrastruktur projekter siden jernbanen mellem

Nairobi og Mombasas blev færdig i 2017. Bygningsarbejdernes fagforening ser positivt på de nye muligheder. Fagbevægelsens leder har gjort en indsats for at samarbejde med den nye præsident. Han mener, at fagforeningerne skal forholde sig til resultatet af valget, og få det bedste ud af det. Den generelle vurdering af den nye præsident er, at han er mere vestligt orienteret end sin forgænger, der åbnede stærkt op for kinesisk indflydelse og investeringer. En vis skepsis overfor Kina ses af fagbevægelsen som en fordel, da kinesiske entreprenører typisk stiller sig i vejen for faglig organisering.

Kampagne for faglig organisering i Sydafrika. Foto: NUMSA

Udsmykningen på NUM's kontor i Johannesburg. Foto: 3F

Afrikaprogrammets resultater 2022

Flere medlemmer

Bygningsarbejderne i Kenya opnåede en stærk medlemsvækst på over 20 procent i 2022. Men med ca. 7.000 organiserede i en sektor, der anslås at beskæftige over 700.000, er der lang vej igen. Fremgangen tilskrives både bedre medlemsregistrering og tillidsfolkernes styrkede kapacitet som lokale organisatorer. Fagforeninger indenfor hotel og restaurant har tilsvarende styrket organiseringen i Zambia og Zimbabwe med vækstrater på over 20 procent. I den fremgang ses også et voksende antal kvinder og unge.

I landbrugssektoren i Zambia engagerer flere kvinder og unge sig, og de påtager sig ofte lederroller. Fagforeningerne tilskriver det mere uddannelse, som har gjort de unge mere selvstændige. De er nu i stand til selv at deltage i forhandlingerne af overenskomster. Fagforeningen har også sporet fremgang blandt kvinder, som i stigende omfang kræver deres rettigheder til bl.a. barsel, en ekstra månedlig fridag, og fri på kvindernes kampdag den 8. marts.

Overenskomstkrav om lønudbetaling i US Dollars

Økonomierne på tværs af kontinentet er stadig hårdt ramt af eftervirkningerne efter Corona-nedlukningerne, og arbejdsløsheden og uligheden er høj. I Zimbabwe nåede inflationen astronomiske højder med over 300 procent. Det har fået fagforeningerne til at kæmpe for ikke bare højere løn, men løn udbetalt i amerikanske dollars og fødevarer. Prisen på mad stiger simpelthen så meget hurtigere end lønnen, at folk hellere vil have madvarer end den lokale valuta.

Studiekreds til konfliktløsning

Partnerne i Afrika har i det forgangne år fortsat udviklet nye organiseringsformer. I Zambia har de opnået gode resultater med 'studiekredse', både til at organisere flere medlemmer, men også til at løse konflikter på arbejdspladsen. Studiekredsene giver arbejderne ny viden, bl.a. om arbejdsmarkedsløvgivning, og giver dem et rum til at dele deres bekymringer omkring arbejdsforhold. Det er noget tillidsrepræsentanten kan tage med til møder med arbejdsgiveren. Arbejdsgiverne ser også en mulighed i studiekredsene, og bruger dem som forum for at kommunikere til medarbejderne. Denne form

for samarbejde har resulteret i, at langt flere konflikter bliver løst på arbejdspladsen uden, eller med meget lidt hjælp, fra fagforeningens regions- eller hovedkontor. Modellen har virket så godt, at 680 ud af 700 sager blev løst af den lokale tillidsrepræsentant.

Kvalifikationer til retfærdig omstilling

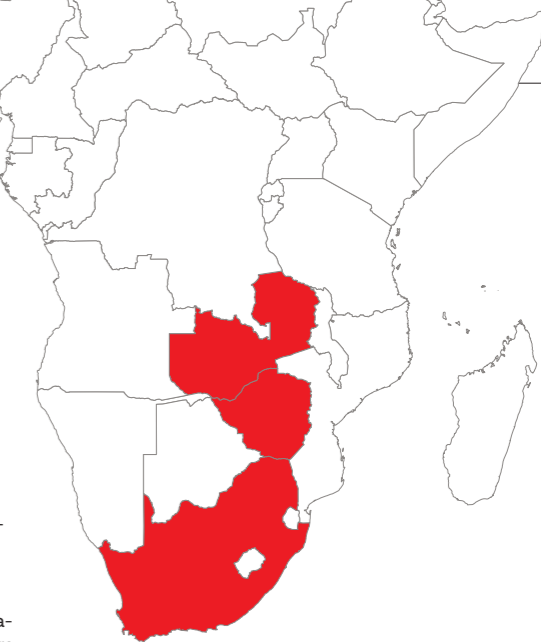
Projektet om fremtidssikrede erhvervsuddannelser kom - efter en forsinkelse og en træg opstart grundet Corona krisen - endelig op i fart. Det lykkedes at få arbejdsmarkedspartnerne og to tekniske skoler indenfor vand og byggeri med i et samarbejde om at udvikle tidssvarende faglærte uddannelser og uddanne flere faglærte med kompetencer, der er brug for til den grønne omstilling.

En fælles delegation af kenyanske arbejdsgivere, fagforeninger, tekniske skoler samt erhvervsuddannelsesprojektet BuildHer, der er målrettet kvinder, var på besøg i Danmark i november. Besøget styrkede parternes samarbejde og sluttede med udvikling af konkrete fælles handlingsplaner for forbedring af erhvervsuddannelser indenfor de to sektorer.

Unge kvinder i Kenya uddanner sig til vandtekniker. 3F støtter projektet. Foto: KEWI

Flere kvinder skal være faglærte i Kenya. Her diskuteres 3F, DI og Ulandssekretariatets partnere hvordan. Foto: WIRE

I Zambia har fagforeningen taget kontakt til arbejdsgiverne og regeringen for at skabe uddannelsesmuligheder for deres medlemmer. Regeringen opkræver betaling fra arbejdsgiverne til en kompetencefond, men har, ifølge fagforeningen, ikke en klar ide om hvordan, den skal bruges. Arbejdsgiverne har haft for vane at oplære ufaglærte medarbejdere uden at anerkende det som kompetencer, der kan give løntillæg. Fagforeningerne mener, at medarbejdere, der har særlige

kompetencer skal have bevis på dette, og lønnes som faglærte. Derfor arbejder de på at skabe en national institution, som kan certificere arbejdere, der har gennemført et kursus. Det ville styrke dem i at forhandle en bedre løn og give dem flere jobmuligheder. Der er endnu ikke kommet resultater af forhandlingerne, men medlemmerne viser stor interesse og kontakter fagforeningen, for at finde ud af hvordan de kan få adgang til kurserne.

Coronahåndtering gav bedre samarbejde mellem fagforeninger og virksomheder

Under Corona pandemien lykkedes det fagforeningen NUCIW at få 60 procent af deres medlemmer vaccineret. Det betød at langt færre mistede deres arbejde og at dødstallet faldt. Det gav anerkendelse fra arbejdsgiverne, der nu involverer de lokale fagforeninger mere i løsning af problemer end før pandemien.

Da pandemien ramte i 2020, var arbejderne i Zambia dårligt stillede. Der var en begrænset forståelse af pandemien, og mange troede, at kun bestemte grupper ville blive ramt. Det resulterede i et højt dødstal. Samtidigt havde regeringen svært ved at nå sit mål om, at 80 procent af befolkningen skulle vaccineres. Der var en generel skepsis mod vaccinen, og arbejdsgiverne kunne ikke overbevise deres medarbejdere om at få den.

3F's partner, fagforeningen for handels- og industriarbejdere, NUCIW udviklede derfor en kampagne for at få deres medlemmer vaccineret. Så kunne de nemlig få lov til at komme tilbage på arbejde. Fagforeningen printede foldere og brochurer med information om Corona. Samtidig lod en flok 'frontløbere' sig vaccinere og fik taget billeder og videoer, som blev delt offentligt. Herefter tog de vaccinerede rundt til medlemmerne og viste deres vaccinationskort frem. Som en del af kampagnen delte de også værnemidler ud gennem arbejdsmiljøudvalgene på arbejdspladserne

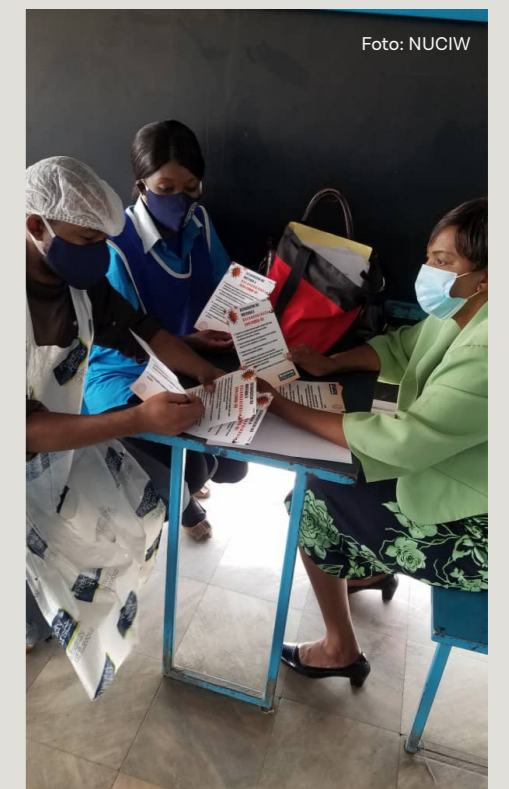

Foto: NUCIW

Situationen i Latinamerika

Afmatning og polarisering

Væksten i Latinamerika er dalet til 3,7 procent i løbet af 2022, en halvering i forhold til 2021. Samtidigt vokser arbejdsløsheden og den uformelle økonomi. Det rammer ikke mindst kvinderne og truer de sidste års resultater indenfor ligestilling på arbejdsmarkedet. Ungdomsarbejdsløsheden er på mere end 20 procent og fattigdommen når niveauer, der ikke er set i 30 år – næsten 34 procent fattige og 15 procent, der lever i ekstrem fattigdom.

Politisk øges polariseringen. I Argentina blev vicepræsident Cristina Kirchner idømt 6 års fængsel og forbud mod at besætte offentlige embeder. Fra vicepræsidentens fløj betegnes anklagerne som noget oppositionen har fundet på i ledtog medkorrupte dommere. I Chile opstod der voldsomme protester mod forslaget om en ny progressiv grundlov, som var udformet af en repræsentativ grundlovgivende forsamling. En folkeafstemning afviste forslaget med hele 62 procent.

Der er også spændinger i Peru, Brasilien og Bolivia. I Peru som følge af afsættelsen og fængslingen af den nyvalgte præsident, Pedro Castillo. Præsidentens tilhængere - fra den fattige del af befolkningen - kræver løsladelse. Protestesterne er blevet mødt med hård undertrykkelse, nødretstilstand og flere end 50 dræbte. I Brasilien tabte den siddende højreekstreme præsident Jair Bolsonaro, valget til den venstreorienterede Lula da Silva. Bolsonaro såede tvivl om valgprocessens legitimitet og satte gang i en bevægelse der senere angreb kongressen, præsidentkontoret og højesteret i hovedstaden Brasília, med krav om militær intervention og anerkendelse af Bolsonaro som sejrherre.

I **Bolivia** mente godt 60 procent af befolkningen stadig, at den venstreorienterede præsident Luis Arce er den rette til at løse de økonomiske problemer på kort eller mellemlang sigt. Præsidenten kunne fremvise et relativt solidt bud på den økonomiske udvikling, der voksede et sted mellem 3 og 3,5 procent. Arbejdsløsheden i byerne faldt og Bolivia så ud til at blive det land i Latinamerika, hvor det lykkes at reducere den ekstreme fattigdom mest.

Men den højreorienterede opposition har været meget aktiv i regionen Santa Cruz, hvor voldelige optøjer og strejker i november lammede området i flere uger. Luis Arce udtal-

te, at oppositionen gør alt for at destabilisere udviklingen i landet og at den forbereder et nyt kup mod MAS-regeringen. I december arresterede myndighederne guvernøren og oppositionslederen i Santa Cruz, Luis Fernando Camacho, på anklager om at stå bag de aktuelle voldelige optøjer og at være en af hovedmændene bag de voldelige begivenheder i 2019, der tvang den daværende præsident, Evo Morales, til at træde tilbage.

I **Honduras** lykkedes det for fagbevægelsen, ført an af den faglige hovedorganisation CUTH, at få indflydelse via en konstruktiv dialog med den progressive regering og deltagelse i trepartssamarbejde. Men sagen om krænkelse af basale rettigheder, som fagbevægelsen for år tilbage har placeret i klagesystemet i frihandelsaftalen med USA, CAFTA, er en torn i øjet på både virksomhederne og regeringen. Her må fagbevægelsen fortsat forsvare og fastholde, at der ikke er opnået reelle forbedringer.

Sammenholdet i den politiske alliance mellem venstre-fløjspartiet Libre, og midterpartiet PSH, sikrede præsident Xiomara Castro's sejr, men siden er der opstået sprækker. Klagerne kommer specielt fra PSH, som mener, at de ikke involveres tilstrækkeligt i de vigtigste regeringsbeslutninger. Regeringen repræsenterer dog fortsat en historisk mulighed for at gennemføre de nødvendige reformer. Ifølge analyseinstituttet CID GALLUP har Xiomara med 65 procent godkendelse, stadig en solid opbakning i befolkningen.

Colombia befinder sig i en social krise med høj inflation og stigende fattigdom. Valget af Gustavo Petro fra venstre-fløjsalliancen "Den Historiske Pagt" med 50,4 procent af stemmerne udløste bekymring blandt oppositionen og virksomhedsejere. Men mange føler sig for første gang politisk repræsenteret, ikke kun af Petro, men også af vicepræsidenten, Francia Márquez, der er en karismatisk stærk stemme for den sorte befolkning i det vestlige Colombia.

I både Colombia og Honduras er partnerne blevet støttet fra 3F i at bruge nationale og lokale valgprocesser til at mobilisere medlemmer til at bruge deres stemmeret. De udviklede stringente forslag, mobiliserede arbejdere og organiserede offentlige møder med kandidater i valgkampen.

Honduras og Colombia har oplevet et politisk skifte mod venstre. Det gav anledning til oplæg og debat om fagbevægelsens nye muligheder. 3F BJMF, 3F København, og 3F International var værter for et offentligt møde med besøg af fagligere ledere fra Colombia og Honduras. Foto: 3F

HVAD SKER DER I COLOMBIA OG HONDURAS?
bliv opdateret på den aktuelle faglige og politiske udvikling

Med eksperter og gæster fra Colombia og Honduras i anledning af 3Fs kongres.

Tirsdag den 20. september kl. 16.30-18.30
i 3F København, Peter Ipsens Allé 25, 2400 København NV

I Honduras har fagbevægelsens fået flere af sine mærkesager igennem. For eksempel blev loven om nul-timers kontrakter ophævet. Lovgivningen om særlige økonomiske zoner, såkaldte ZEDE'er, hvor investorer selv kunne beslutte egne regler, blev også annulleret.

På et møde i Colombia i september med repræsentanter fra en stor gruppe af faglige organisationer, herunder 3F's partnere SNTT og SINTRAINAGRO, fastslog den nyudnævnte arbejdsminister, at hun vil tage initiativer til at få kontrol over den uformelle økonomi på arbejdsmarkedet, udlicitering og vikar-bureauer samt sikre retten til faglig organisering.

Faglige ledere myrdet

Volden mod rettighedsforkæmpere fortsatte i Colombia. Fra april til oktober 2022 blev mindst 15 faglige ledere myrdet. Det er blot toppen af isbjergene. Nedenunder findes et utal af trusler og chikane, som gør livet i fagbevægelsen belastende. En af afdelingsformændene i 3F's partnerorganisation SNTT, er flygtet til Sverige efter et utal af trusler. For at beskytte de faglige ledere har Ombudsmanden for nyligt taget initiativ til at nedsætte nogle regionale tvær-institutionelle arbejdsgrupper.

Honduras er som Colombia plaget af hyppige angreb mod rettighedsforkæmpere. Den faglige aktivist Ahrax Mayorga er flere gange blevet udsat for overfald og trusler, når han har hjulpet landarbejdere med at organisere sig i Honduras. Det seneste tilfælde var så groft, at han måtte flygte ud af landet med sin familie. Foto: 3F

Programresultater i Latinamerika 2022

Ujævn organisering

Medlemsmæssigt er fagbevægelsen i Latinamerika stagneret efter pandemien vurderet på oplysninger fra 3F's partnere. Værst gik det i Bolivia med et minus på 10 procent, mens partnerne i Honduras samlet gik 12 procent frem.

Den positive økonomiske udvikling i Bolivia, har ikke været stærk nok til at forhindre virksomhedslukninger. Det gik særligt ud over industrisektoren, hvor CGTFB mistede omkring 4.700 medlemmer. Derfor har 3F aftalt at støtte forbundet i en større organiseringskampagne, hvor 250 nyuddannede tillidsfolk fra forbundets "Faglige Politiske Skole", som Bolivia-solidaritetsgruppen har støttet i flere år, vil få en aktiv rolle.

Bygningsarbejderforbundet CSTCB har tabt omkring 900 medlemmer. Størstedelen blandt gruppen "selvstændige", og størst i Santa Cruz regionen, hvor politiske uroligheder har påvirket byggesektoren.

Mens landarbejderforbundet i Honduras stadig var præget af ødelæggelserne i bananplantagerne fra orkaner og oversvømmelser i 2020 og medlemsmæssigt stod i stampe, havde flere tekstil- og beklædningsvirksomheder i Honduras' eksportproduktionszoner lukket fabrikker grundet fald i efterspørgslen. To af dem var fagligt organiserede. Da man organiserer gennem arbejdspladsfagforeninger, har det betydet, at forbundet FITH har mistet 947 medlemmer. Alligevel er det lykkedes FITH at øge medlemstallet med 16 procent til over

Landarbejderforbundet i Honduras har med støtte fra 3F gennem CISU skruet op for brugen af radio og sociale medier til at komme i kontakt med medlemmerne. Foto: 3F

13.000 medlemmer. Det skyldes bl.a. at de har fået registreret 4 nye fabriks-fagforeninger.

Den colombianske transportarbejderfagforening SNTT har gennemført sammenslutninger med 3 fagforeninger, som har medlemmer i Bogotas Internationale Lufthavn og bustrafik. SNTT har iværksat en organiseringskampagne og har bl.a. oprettet en ny afdeling i Tocancipá, nord for Bogota. Det har bidraget til en medlemsfremgang på 3 procent.

Den internationale økonomiske krise påvirkede også bananproduktionen i Colombia, hvor 82 procent af 3F-partneren SINTRAINAGRO's medlemmer befinder sig. I 2022 faldt eksporten med 6,4 procent svarende til 3,7 millioner kasser bananer. Flere produktionsenheder blev lukket ned, hvilket har ført til tab af medlemmer. Som en konsekvens har man i fagforeningens nye strategiske plan lagt vægt på et bredere fagligt arbejde, der opprioriterer sukker- og palmeolieproduktionen udover det traditionelle fokus på bananarbejderne. Fagforeningen arbejder også for, at sikre de planlagte eksporthavnene på Stillehavskysten finansielt. Det forventes, at havnene kan tages i brug i 2025 og vil føre til, at landbrugssektoren vil vokse med 20 procent.

Havnealliance i Colombia

3F's partnere i landbrug og transport, SINTRAINAGRO og SNTT, samt to fagforeninger indenfor energi- og minesektoren, har lavet en alliance. Den skal sikre, at udviklingen

Industrifolk fra Bolivia på inspirationsbesøg hos TEC i København. Foto: 3F

Landarbejderforbundet FESTAGRO/STAS forsøger ihærdigt at organisere i Honduras palmeolie plantager
Foto: 3F

omkring nye eksport-havne og omlægninger i energisektoren på Stillehavskysten skaber nye arbejdspladser med organisering og relevant uddannelse/omskoling af lokal arbejdskraft. I november drog de på fælles mission til Danmark, hvor 3F's partnere sammen med DI-partneren, ANDI, og bananproducenternes sammenslutning studerede eksempler på grøn omstilling og erhvervsuddannelse. Det fælles besøg skabte mere tillid mellem parterne. De indgik i dialog om konsekvenser af grønne projekter i Colombia som at flytte transportsystemer i storbyer til elektricitet, investering i havvindkraft, og hvordan man kan afbøde negative sociale effekter af reduceret kulminedrift ved at sikre alternativ beskæftigelse og adgang til om- og opkvalificering af arbejdere.

Regionalt banansamarbejde

Den Colombianske landarbejderfagforening SINTRAINAGRO havde formandskabet i det latinamerikanske netværk for bananarbejdere (COLSIBA). De planlagde et fokus på Certificeringer, specielt de problemer der har været med Rainforest Alliance i Costa Rica og BONSUCRE i Honduras, hvor de faglige rettigheder ikke respekteres; og Rameaftaler, hvor der særligt er fokus på DOLE, Chiquita og Fyffes.

En fagforening fra den Dominikanske Republik er blevet medlem af netværket. COLSIBA støtter nu fagforeningens arbejde med at organisere migrantarbejdere fra Haiti, som udgør omkring 80 procent af arbejdsstyrken i bananplantagerne, (hvorfra vi i Danmark får en del økologiske bananer).

I oktober måned deltog repræsentanter fra COLSIBA og 3F i flere møder i Europa. I et møde i World Banana Forum, med deltagelse af repræsentanter for supermarkeder, certificeringsorganisationer, og kommercialiseringsfirmaer var der fokus på at gøre omkostningerne ved bananproduktion og markedsføring gennemsigtige og sikre arbejderne en anstændig løn.

Overenskomstforhaling i Honduras

3F's partner, landbrugsforbundet FESTAGRO i Honduras underskrev 8 overenskomster, primært indenfor bananproduktionen. Indenfor andre grene af erhvervet er der større modstand. Et eksempel er palmeolie. Efter en strejke på 33 dage lykkedes det endelig at opnå anerkendelse af fagforeningen og den første reelle overenskomstforhandling gik i

gang. Af de i alt 37 bestemmelser i overenskomstforslaget, var der ved årets udgang opnået enighed om de 22. Efter tre års dialog forlod frugt-giganten Fyffes i august forhandlingsbordet. Det handlede om en rammeaftale, der skulle sikre arbejderne i melonproduktionen deres basale rettigheder. Et af argumenterne var, at der ikke kunne opnås enighed med de to andre (gule) fagforeninger i plantagerne. Problemerne har stået på siden 2016. Derfor besluttede FESTAGRO i samarbejde med det globale forbund, IUF, at køre en kampagne og bede den honduranske regering om at gribe ind i sagen.

Tekniske skoler til industriforbund i Bolivia

Industriarbejderforbundet i Bolivia, CGTFB, har fået overdraget to ud af fire faglige uddannelsescentre af regeringen. I april rejste en delegation fra forbundet til Danmark for at studere de danske erfaringer. De lærte bl.a. om det danske trepartssamarbejde omkring erhvervsuddannelserne. Forbundet arbejder nu på at indgå aftaler med regering, universiteter og erhvervsliv for at sikre udvikling af kurser, udstyr, og lærerstab.

Politisk interessevaretagelse

Bygningsarbejderforbundet CSTCB's to- og treparts samarbejde er blevet styrket og ved at blive konsolideret. Nye love om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen er blevet godkendt, og forbundet står nu med et nyt værktøj mht. forbedringer af arbejdsforholdene i byggesektoren. 35 faglige ledere er blevet uddannet i social dialog og arbejdslovgivningen.

CSTCB har sammen med andre faglige organisationer, bl.a. industriarbejderne, udarbejdet flere lovforslag, som er blevet gennemført. Bl.a. Lov #283 om genoprettelse af faglige rettigheder. Loven skal bl.a. sikre genansættelse af arbejdere, som er blevet ulovligt fyret. CSTCB har allerede sikret, at 130 arbejdere på to virksomheder blev genansat efter en uretmæssig fyring.

I Colombia, efter den nye regering er tiltrådt, holder fagforeningen jævnlige koordinerings- og planlægningsmøder med Arbejdsministeriet og Institut for Erhvervsuddannelser, men mødes også direkte med forskellige Senatorer for at få indflydelse på lovforslag, der har betydning for arbejderne i transportsektoren. Også lokalt har SNTT været meget aktiv og skabt tætte forbindelser med borgmestre og byrådsmedlemmer.

Situationen i Mellemøsten og Tyrkiet

Mellem stilstand og kaos

Jordans økonomi klarede sig bedre end frygtet i 2022 med en vækst på 2,5 procent. Det skyldtes primært en vækst i servicesektoren. Særligt turismen steg efter ophævelsen af Corona restriktioner. Den en fordobling af brændstofpriserne. I december strejkede chauffører fra en transportsektor i knæ over hele landet. Flere steder udviklede strejkerne sig til større, folkelige demonstrationer og sammenstød med politiet, hvor fire politifolk og mindst én demonstrant blev slået ihjel i byen Maan i den sydlige del af landet. Regeringen har slået hårdt ned på al opstand blandt andet med brug af tåregas, arresteret mindst 44 demonstranter og forbudt mediaplatformen Tik Tok i landet.

Arbejdsløsheden, særligt blandt unge og kvinder er høj. Det gælder ifølge Verdensbanken 22 procent af arbejdsstyrken, men 29 procent af kvinderne, og 46 procent af unge under 25. Det kan give grobund for yderligere social uro.

I slutningen af 2022 husede Jordan flere end 670.000 flygtninge fra Syrien. Over 85 procent boede uden for flygtningelejre i lejeboliger. Myndighederne fortsatte med

GTUCW Organiseret aluminiumsfabrik, Jordan. Foto: 3F

at implementere aftalen fra 2016 mellem den jordanske regering og donorlande, som havde til formål at forbedre de syriske flygtninges indtægter ved at give arbejdstilladelser og forbedre uddannelsessektoren. I begyndelsen af 2022 havde arbejdsmyndighederne udstedt eller fornyet mindst 252.000 arbejdstilladelser til syrere siden 2016. De fleste erhverv er dog stadig lukkede for ikke-jordanere, og mange syrere fortsætter med at arbejde i den uformelle sektor uden rettigheder.

Jordan på en knivsæg

Jordan balancerede på en knivsæg i forhold til Rusland efter invasionen af Ukraine. På den ene side er landet en af de største modtagere af økonomisk bistand fra USA. På den anden side har Jordan et omfattende sikkerhedssamarbejde med Rusland, som blandt andet har banet vej for en opblødning af forholdet til Syrien. Den har Jordans økonomi hårdt brug for efter mange års nedgang og med skyhøj arbejdsløshed blandt de mange unge, der træder ind på arbejdsmarkedet hvert år – og blandt de syriske flygtninge. Jordan vil gerne både have gang i handelen med nabolandet og mulighed for at flygtninge begynder at vende tilbage.

Libanon lammet

Libanons økonomi var det meste af året paralyseret af manglen på en fungerende regering. Fra valget i maj til slutningen af december har parlamentet holdt 10 afstemninger om præsidentposten uden resultat.

Ifølge Verdensbanken er den libanesiske krise blandt de "mest alvorlige globale kriser siden midten af det nittende århundrede," og et produkt af tre årtiers bevidst, hensynsløs finans- og pengepolitik. Valutaen har tabt mere end 95 procent af dens værdi før krisen. Denne hurtige devaluering samt flaskehalse i forsyningskæden og brændstofmangel har fået fødevarerpriserne til at stige dramatisk; i januar 2022 var priserne steget med 483 procent sammenlignet med året før. Da centralbanken løb tør for udenlandske reserver og ophævede subsidier på importen af de mest vitale varer, steg priserne på elektricitet, vand og gas med

Tøjfabrikkerne i Gaziantep, Tyrkiet huser mange syriske flygtninge. 3F Støtter industriarbejderforbundet DISK-Tekstil med at organisere dem. Foto: 3F

595 procent fra juni 2021 til juni 2022. Prisstigningerne forvandlede energi til en luksus mange mennesker har kun råd til i begrænsede mængder, hvis overhovedet.

Den galopperende inflation og en lokal valuta i frit fald betyder, at kun dem, der får deres løn udbetalt i US dollars, har råd til helt basale ting som at få mad på bordet hver dag. Uligheden i samfundet er eksploderet, og Libanons middelklasse er stort set udraderet ifølge Verdensbanken.

Mens krisen har påvirket flertallet af befolkningen, er det klart, at migrantarbejdere og flygtninge er særligt berørt.

Der er næsten 900.000 registrerede syriske flygtninge i Libanon, og regeringen anslog, at yderligere 500.000 boede i landet uformelt. Kun 16 procent af de syriske flygtninge har lovligt ophold, hvilket gør de fleste af dem sårbare over for chikane, fængsling og deportation. Det anslås, at ni ud af ti syriske flygtninge lever i ekstrem fattigdom.

De libanesiske myndigheder lægger planer om at hjemsende flygtninge, selvom syrere, der vender tilbage, udsættes for alvorlige overgreb og forfølgelse fra den syriske regerings og tilknyttede militser. Derudover bor der cirka 340.000 palæstinensiske flygtninge i Libanon, hvor de fortsat står over for restriktioner, herunder deres ret til at arbejde og eje ejendom.

Strejkebølge i Tyrkiet

Tyrkiet oplevede en voldsomt forværret krise med tårnhøj inflation bl.a. på grund af præsident Erdogans usædvanlige økonomiske kurs. Det udløste en bølge af nye arbejdskampe – i mange tilfælde uden at etablerede fagforeninger havde med dem at gøre. Det er anslås, at der alene i januar og februar 2022 var 108 strejker som omfattede 17.000 arbejdere. Den eneste strejke, der blev erklæret lovlig, foregik på det britiske BBC's kontor i Istanbul, de øvrige blev ikke anerkendt som lovlige. Alligevel opnåede arbejderne forbedringer i mindst halvdelen af strejkerne.

En af de vigtige strejker tog livtag med en kinesisk ejet e-handels virksomhed i Tyrkiet, Trendyol. Strejken blev vundet af arbejderne med en 38,8 procents lønforhøjelse i januar. Det inspirerede andre e-handels arbejdere og bode til at kræve bedre løn og arbejdsforhold og gå i strejke for kravene. Bl.a. gik arbejderne hos Tyrkiets største e-handels og udbringningsfirma, Yemeksepeti, der ejes af tyske Delivery Hero, i strejke.

Gennem et stykke tid har der været øgede spændinger mellem den tyrkiske befolkning og syriske og andre flygtninge. Det har gjort et fagligt sammenhold om forbedring af syriske og tyrkiske tekstilarbejderes løn- og arbejdsforhold vanskeligt at opnå.

Programresultater i Mellemøsten og Tyrkiet 2022

I Mellemøsten arbejder 3F primært gennem BWI's MENA-netværk indenfor byggeri og cement. I sommeren 2022 har netværket færdiggjort en ny strategi, og der arbejdes både med ligestilling og en retfærdig grøn omstilling. Den flerårige strategi har bl.a. fokus på at øge kvinders deltagelse på alle niveauer samt øge kvinders adgang til beskæftigelse i byggesektoren. Efterfølgende har byggefagforeninger fra 11 lande forpligtet sig til at udvikle og udmønte køns politikker med specifikke mål. Allerede nu ses en markant stigning i antallet af kvinder på netværksmøderne. De er gået fra at udgøre 0-10 procent i 2015 til at udgøre 33-50 procent i 2022.

Kortlægningen af større multinationale cementvirksomheder i MENA-regionen, rapportering om virksomhedernes overholdelse af internationale og regionale standarder og om deres økonomiske bagmænd, som blev udviklet i den sidste programperiode, fortsætter med at være et vigtigt redskab for partnerne arbejde i regionen og styrker deres forhandlingsposition.

BWI-medlemmer i Libanon, Jordan, Egypten og Tunesien har udviklet en samlet tilgang til organisering inden for multinationale virksomheder. I 2022 forhandlede byggefagforeningerne i Libanon, Jordan og Egypten i fællesskab et udkast til en international rammeaftale med MNC Arab Contractors. BWI forventer at den bliver skrevet under inden for et år. Med 60.000 ansatte i 29 lande i Afrika og Mellemøsten vil en sådan aftale få en betydelig effekt for hele sektoren.

I løbet af 2022 dannede GFBCTU i Libanon et netværk, der samlede tillidsfolk fra tre multinationale cementvirksomheder (LH, Cimenterie Nationale og Sibline). GFBCTU var efterfølgende i stand til at forhandle og opnå en lønstigning på 15 procent samt fuld helbredsdekning for alle arbejdere i de 3 virksomheder. Fagforeningen fornyede også sin overenskomst med Holcim for at give arbejdere hos underleverandørerne mulighed for at få 20 procent af deres løn i USD.

I Jordan sikrede GTUCW faste jobkontrakter for 20 ansatte hos en underleverandør til Arab Company for White Cement samt en lønstigning på 5 procent og tre måneders ekstra løn til alle arbejdere i virksomheden. Hos Cimentra Saudi Com-

pany forhandlede og opnåede GTUCW en lønstigning på 15 procent. Fagforeningen var i stand til at underskrive 2 overenskomster med Northern Saudi Cement og Arab Company for Concrete, der dækker alle arbejdere i begge virksomheder og tillader fagforeningen at udføre arbejdsmiljøinspektion.

Organisering af flygtninge og migranter

I 2022, lykkedes det partnerne at organisere knap 1300 nye medlemmer gennem organiseringskampagner og to nyetablerede netværk for migrantarbejdere. Derudover nåede fagforeningerne ud med information til det dobbelte antal flygtninge og migranter. Det er lykkedes desuden 3F's partnere i byggesektorerne i Libanon og Jordan at dække 830 nye migrant- og flygtninge arbejdere ind under eksisterende overenskomster.

Indsats for uddannelse

Det var først efter Corona pandemien at 3F kom rigtigt i gang med at bruge midler fra kongresindsamlingen i 2019 til bygningsarbejderne i Jordan, men det er nu på skinner. Projektet går ud på at styrke arbejdet med at opkvalificere og certificere syriske flygtninge og migranter, som en hjælp til at få en fod indenfor på det formelle arbejdsmarked. Der er et særligt fokus på at inkludere kvinder.

Efter den 3F-finansierede pilotuddannelse for syriske flygtninge på Jordans nationale erhvervsskole og træningscenter (NETS), blev præsidenten for 3F's partner, den nationale bygningsarbejderforening, GTUCW, valgt som medlem af bestyrelsen. Dette har resulteret i et tæt samarbejde mellem NETS-ledelsen om, hvordan man kan forbedre erhvervsuddannelse for flygtninge og migranter. GTUCW er nu repræsenteret i bestyrelserne for fire erhvervsskoler.

3F's samarbejde med fagforeningen DISK-tekstil i Tyrkiet blev suspenderet i hele året 2022, bl.a. pga. uenigheder mellem fagforeningens ledelse og projektansatte, som førte til udskiftninger. Projektet forventes genoptaget i 2023. DISK-Tekstil er ét ud af tre-fire faglige organisationer, der organiserer i tekstil- og beklædning, men den eneste, der har været reelt interesseret i at styrke syriske flygtninges situation på arbejdsmarkedet og sikre både tyrkiske og syriske tekstilarbejdere deres rettigheder.

Formanden for bygningsarbejderne i Jordan, Mahmoud Al-Hiyari, besøgte kongressen og tildelte 3F fagforeningens solidaritetspris. Foto: 3F

Byggeforbundet CTUCW har med støtte fra 3F givet flygtningekvinder i Jordan basale færdigheder i VVS og elektronik. Det giver selvtillid og styrke til at søge jobs og mere uddannelse. Foto: 3F

Situationen i Østeuropa

I skyggen af den russiske invasion

Ruslands militære invasion af Ukraine startede 24. februar og havde ved årets udgang kostet titusinder menneskeliv og sendt i omegnen af 11 mio. mennesker på flugt, heraf knap 6 millioner ud af landet. Den fik kolossal indflydelse på de politiske og økonomiske konjunkturer i hele verden, og derved berørt alle vores partnere på den ene eller anden måde. Særligt Ukraines nabolande er hårdt ramt.

I Ukraine har den russiske invasion ødelagt store dele af økonomien, da landbrugs- og industriproduktionen faldt katastrofalt. Mine og metalarbejdernes fagforening oplevede f.eks. at 50.000 af deres medlemmer – nogle af dem, der havde arbejdet på det ødelagte Azovstal stålværk – pludselig var arbejdsløse, og mange af dem internt fordrevne. Blokaden af havnene ved Sortehavet forhindrede vital eksport og drænedde den ukrainske økonomi for den udenlandske valuta, den har brug for til at købe kritisk import. Dette, og det faktum, at regeringen er blevet tvunget til at om dirigere offentlige penge til militær brug, har lagt et enormt pres på økonomien og sparket bunden ud af arbejdsmarkedet i Ukraine. Tabet af arbejdspladser er blevet anslået til at være så højt som 5 mio. i Ukraine alene. Det påvirkede også arbejdsmarkedene i nabolandene.

Den voksende uformelle økonomi og den stigende arbejdsløshed har forvandlet store dele af arbejdsmarkedet i Ukraine. Mens mange arbejdere er arbejdsløse eller arbejder i usikre, uregulerede og underbetalte job, er fagbevægelsens indflydelse blevet undermineret og dens handlemuligheder reduceret, da for eksempel strejker og andre protestaktioner er blevet forbudt.

Ved årets afslutning rasede krigen med uformindsket styrke. 3F's partnere stod i forreste række for at holde landet i gang indenfor energi, landbrug og fødevarer, byggeri og anlæg, transport og metallurgi. Bl.a. korneksporten, som har holdt prisstigningerne lavere end de ellers ville have været. De var også med til at holde de ukrainske tropper med forsyninger. Samtidig har fagforeninger over hele landet påtaget sig et stort arbejde med at skaffe husly til internt fordrevne og støtte deres medlemmer ved fronten.

Regeringen angriber rettigheder

Selvom sikkerhed og overlevelse havde den højeste prioritet, kæmpede Ukraines fagbevægelse også med angreb på andre fronter. Ukraines parlament har i ly af krigens kaos vedtaget en lov på arbejdsmarkedsområdet, som begrænser en lang række fundamentale rettigheder for arbejderne. Den fjerner retten til at organisere sig i firmaer med over 250 ansatte, forringer beskyttelsen af arbejdere og gør det muligt at annullere overenskomster. Krigen gør det svært for fagbevægelsen at kritisere regeringen. Krigsretstilstanden hindrer dem i at protestere mod de nye love. Både demonstrationer og strejker er ulovlige under krigen.

Frygt for udvidelse af krigszonen

I Moldova breder frygten sig for, at Rusland vil angribe landet og endeligt annektere Transnistrien regionen gennem Ukraine. Transnistrien anses internationalt som en del af Moldova, men siden 1992 har regionen været en af de såkaldt 'frosne' konfliktzoner, som har erklæret uafhængighed, men som internationalt bliver betragtet som besat af Rusland.

Moldovas energiforsyning er specielt hårdt ramt af krigen i Ukraine. Landet er 100% afhængig af elektricitet importeret

Fagbevægelsen i Ukraine står sammen i indsatsen for fordrevne arbejdere og i kampen mod regeringens angreb på arbejdstagerrettighederne. PROFBUD i koordineringsmøde med FPU. Foto: PROFBUD

Hovedorganisationen FPU's hus i Kharkiv blev sønderbombet under russisk angreb. OFBUD i koordineringsmøde med FPU. Foto: PROFBUD

3F har støttet genopbygningen. Foto: FPU

fra Ukraine og gas fra Rusland. Det rammer arbejdsmarkedet når landets beskedne produktionssektor konkurrerer med virksomheder i Transnistrien, hvor Rusland leverer masser af billig gas, og mange virksomheder er bukket under.

Bejlen til EU

Ukraine og Moldova fik begge tilkendt EU kandidatstatus i juni måned. EU-kommissionens anbefaling for begge lande har ingen særlige krav på arbejdsmarkedsområdet, men det bliver dog bemærket, at de ikke har nået det nødvendige niveau.

Georgien søgte EU kandidatstatus samtidig med Moldova men slap ikke gennem nåleøjet i denne omgang. EU-kommissionen anbefalede, at landet først skulle leve op til en række krav, fx i forhold til reform af retssystemet, sikring af menneskerettigheder, styrkelse af demokratiet og involvering af civilsamfundet i beslutningsprocesser. Anbefalingen inkluderer ingen særlige krav på arbejdsmarkedsområdet, men det bliver også her bemærket, at landet ikke har nået det nødvendige niveau.

Mens 75 procent af Georgiens befolkning støtter landets EU-kandidatur er regeringen nærmest håndholdt af den tidligere premierminister oligarken Bidzina Ivanishvilio, som har tætte forbindelser til Rusland. Georgien er under ankla-

ge for at hjælpe Rusland med at bryde EU's sanktioner og landets grænser er stadig åbne for russere. Siden krigens start er omkring 100.000 russere flyttet til Tbilisi. Ifølge den lokale fagbevægelse er det ikke modstandere af Putin men Moskva-loyale, selvstændige erhvervsdrivende – for eksempel indenfor IT-branchen – som lettere kan køre deres forretning fra Georgien.

Belarus i et jerngreb

I Belarus er undertrykkelsen taget til og ifølge uafhængige fagforeningsfolk i eksil sidder 30 faglige ledere fængslet, nogle med og nogle uden dom. Mindst 16 er dømt til lange fængselsstraffe eller anden frihedsberøvelse. International fagbevægelse og FN's arbejdsorganisation, ILO, har krævet fagforeningsfolkene løsladt og alle anklager, der handler om deltagelse i fredelige protester eller faglige kampskridt, må frafalde.

Den 18. juli 2022 besluttede højesteret at opløse Belarus' kongres af demokratiske fagforeninger (BKDP) og dens fire medlemmer, hvoraf tre er tilknyttet IndustriALL - Belarus uafhængige fagforening (BITU eller BNP), Radio- og elektronikarbejdernes fagforening (REP), Belarus' uafhængige fagforening (SPB) og den fri fagforening for metalarbejdere (SPM). Dette udelukkede reelt enhver direkte støtte til udviklingen af en stærk og uafhængig fagbevægelse i landet.

Programresultater i Østeuropa 2022

3F arbejdede med finansiering fra Ny Demokratifond og etablerede i løbet af året direkte partnerskaber med søsterorganisationer. I 2022 blev der givet støtte til én partner i Moldova og syv i Ukraine. Der blev forberedt støtte til en kampagne for frigivelse af fængslede fagforeningsfolk og genindførelse af faglige rettigheder i Belarus sammen med eksil-fagforeningsgruppen Salidarnast og kampagneorganisationen LabourStart. Der blev også taget kontakt til søsterorganisationer i Georgien.

I Ukraine gennemførte fagbevægelsen en international kampagne for at blødgøre en arbejdsreform, der reducerede beskyttelsen af grundlæggende arbejdstagerrettigheder. Det lykkedes dem at gøre restriktionerne midlertidige – som en del af den midlertidige krigsretstilstand. 3F bidrog til kampagnen til støtte for forsvar af rettigheder og Hovedbestyrelsen sendte i august et protestbrev til Præsident Zelenskij med opfordring til at respektere arbejdstagerrettighederne.

Fagforeningerne for energi- og atomkraftarbejderne bad 3F om at assistere med uddannelse af tillidsrepræsentanter, og en gruppe af 3F's undervisere kom med forskellige oplæg til 70 tillidsfolk fra hele Ukraine, bl.a. fra det russisk besatte atomkraftværk Zaporizjzja. Det var et online kursus over 13 aftener. En af deltagerne takkede ved afslutningen 3F mange gange for at have givet de ukrainske tillidsfolk "muligheden for at drømme".

Krig og krigsret gjorde almindelige fagforeningsaktiviteter sværere. I stedet har partnerne oprustet deres online kommunikation med medlemmerne. Der er bl.a. behov for give information om den nye arbejdslov, og om arbejdsmiljø og rettigheder i en krigssituation. Landbrugs- og fødevarer-arbejderforbundet PROFAPK har bl.a. inkluderet psykologisk førstehjælp i deres tillidsmandsuddannelser for at tilpasse organisationen til medlemmernes behov i en krigstid. Fagforeningen for maritim transport, MTWTU, har styrket medlemskontakten. Blandt andet har de udgivet flere informationsfoldere om kontraktlige arbejdsforhold og kollektivaftaler og gennemført online undervisning af knap 600 medlemmer.

Retfærdig omstilling

I samarbejdet under Ny Demokratifond, har 3F påtaget sig ansvaret for en større indsats for en retfærdig grøn omstilling i seks østlige nabolande. Der er gennemført en konsulentundersøgelse om hvad der hæmmer og fremmer retfærdig omstilling i de seks lande.

Tre fagforeningsseminarer/workshops og to rundbordsmøder på nationalt plan har bidraget til at sætte grøn omstilling på den fagpolitiske dagsorden i Armenien og Georgien. Erfaringsudveksling med IndustriALL og 3F samt fagforeninger fra Tyskland og Spanien har styrket partnernes kapacitet til at indgå i social dialog med arbejdsgivere og regeringer om retfærdig omstilling og bæredygtig energiproduktion. I Georgien er formanden for energi-arbejdernes fagforening blevet medlem af regeringens kommission for udvikling af nye energityper som følge af fagforeningernes lobbyarbejde.

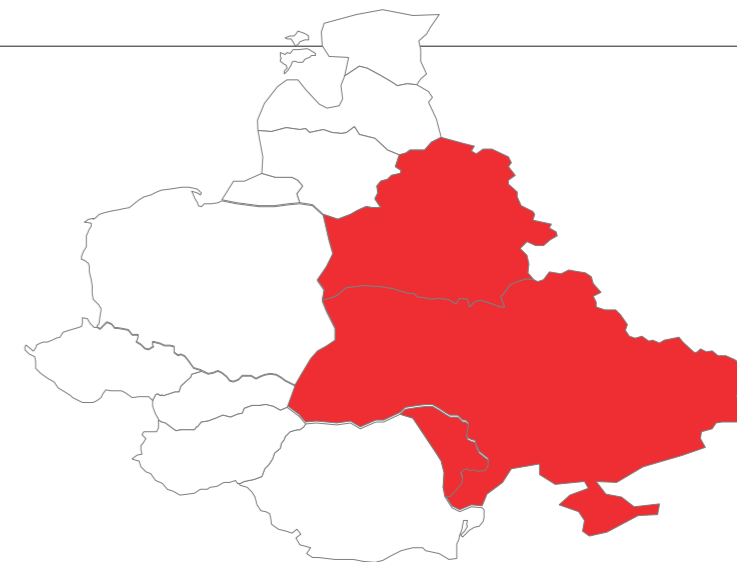
Arbejdsmarkedsprojekt i Moldova

Ny Demokratifond har fået ekstra midler til at understøtte den demokratiske udvikling i Moldova. DI og 3F står for en fælles arbejdsmarkedskomponent til fremme af social dialog. Moldova blev som naboland hårdt ramt af krigen i Ukraine. Meget af den faglærte arbejdskraft er taget vestpå for at søge bedre løn- og arbejdsforhold. Det var frygtet at de mange hundrede tusinder af flygtninge ville blive misbrugt til social dumping. Det skete dog ikke. Flertallet af dem, der blev i Moldova, er ikke aktivt jobsøgende. Indsatsen har drejet sig om erhvervsuddannelse og bekæmpelse af uformelle og ulovlige arbejdsforhold, der kan skade arbejdsmarkedet.

I 2022 besøgte 3F Moldova sammen med DI og en delegation fra arbejdsgiver- og arbejderside var på genbesøg i Danmark i december måned hvor de fik inspiration til en tættere social dialog og fagforeningerne bl.a. besøgte 3F-BJMF og hørte om organiseringen af rumænske og moldoviske arbejdere på det danske arbejdsmarked. Den fælles indsats fra DI og 3F ser ud til at have gennemslagskraft i forhold til, hvordan fagforeninger og arbejdsgiverforeninger vil styrke den sociale dialog og bekæmpe sort arbejde og uformel økonomi i Moldova.

Fagforeningerne hjælper med uddeling af nødhjælp i Ukraine. Foto: PROFBUD.

Genopbygning i Mykolaiv

Arbejdsmarkedskonsortiet har på opfordring fra Udenrigsministeriet søgt og fået godkendt et nyt projekt i Ukraine, for at forberede genopbygningen af et mere bæredygtigt Ukraine. Det vil bl.a. handle om uddannelse af faglærte til fremtidens grønne job. Det skal ses i sammenhæng med Danmarks rolle som leder af den samlede europæiske indsats i Mykolaiv området. 3F's ukrainske partnere ser meget positivt på, at Danmark tager førerrollen hvis vi insisterer på at reparationer og genopbygning skal planlægges i social dialog. Politiske kræfter forsøger at skubbe fagbevægelsen helt udenfor indflydelse, og ethvert bidrag til at bringe dem tilbage til forhandlingsbordet og planlægningen, bliver taget imod med kys hånd.

Ligestilling

I november deltog 3F sammen med lokale fagforeninger indenfor byggeri samt landbrug og fødevarerindustri fra Ukraine, Moldova og Georgien i en konference om ligestilling i Tbilisi, Georgien. Det lykkedes for fagforeningsrepræsentanterne at få de andre deltageres øjne op for, hvor stor betydning kampen mod diskrimination på arbejdsmarkedet har for ligestilling generelt. De fik også fortalt om fagforeningernes rolle, og mange deltagere fra kultur-, medie og ungdomsorganisationer gav udtryk for, at de havde fået en helt ny forståelse for vigtigheden af en stærk fagbevægelse.

3F besøgte teglværk i Moldova med 100% organisering gennem byggeforbundet SINDICONS. Foto: 3F

Møde med SINDICONS – ny 3F partner i Moldova Foto: 3F

Organisation og nøgletal

Ny demokratifond fase II

Den 21. oktober afleverede de fem organisationer bag Ny Demokratifond ansøgning om en anden fase 2023 - 26. Der kom besked om godkendelse af ansøgningen sidst i december. Ny demokratifond arbejder for et styrket civilsamfund i Belarus, Moldova, Ukraine, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan.

De fem organisationer, der samarbejder om at fremme demokrati og menneskerettigheder sammen med partnerne i de østlige nabostater er: Dansk Ungdoms Fællesråd, Dansk Kulturinstitut, International Media Support, Dansk Industri og 3F.

Fonden vil fortsat have to puljer: en fleksibel pulje, som mest er til organisationer i nød eller hvor der pludselig opstår nye muligheder, og en fond til etablering af mere langvarige partnerskaber gennem samarbejdsprojekter mellem danske og organisationer i de østlige naboskabslande.

Solidaritetskonference i krigens skygge

Under overskriften Solidaritet mod krig, for demokrati og fair omstilling samledes aktive medlemmer og ansatte sig på Langsøhus i marts for at debattere hvordan man styrker den internationale faglig solidaritet i usikre tider. Solidaritetskonferencen bød på et bevægende besøg fra den ukrainske fagbevægelse, inspirerende oplæg om organisering af Woltbude i 3F, opstart af en ny Afrika-solidaritetsgruppe, og udveksling af erfaringer mellem nye og garvede aktivister og 3F's internationale rådgivere.

Solidaritetskonference 2021. Foto: 3F

Vellykket kongresindsamling

Kongresindsamlingen til fordel for den ukrainske fagbevægelse skabte oplysning og et resultat på 615.000 kroner. Midlerne skal gå til at de syv søsterorganisationer kan fastholde og udvikle deres kapacitet, gøre dem modstandsdygtige mod krigens trusler og sikre, at de kan bidrage til genopbygning af et bedre samfund efter krigen. Der var tre ukrainske fagforeninger og en masse ukrainske 3F'ere med på kongressen, hvor formanden for Ukraines søfolk og havnearbejdere stod for en flot international tale.

Oleg Grigoryuk, formand for maritim transport i Ukraine, holdt den internationale tale ved 3F's kongres. Foto: Niels Åge Skovbo

3F Internationals personale og kontorer

I 2022 blev det endelig muligt at normalisere arbejdet på de tre regionalkontorer i Bogota, Johannesburg og Dhaka efter to år med gentagne nedlukninger og rejserestriktioner. I Afrika blev personalet udvidet med en ny rådgiver med base i Kenya.

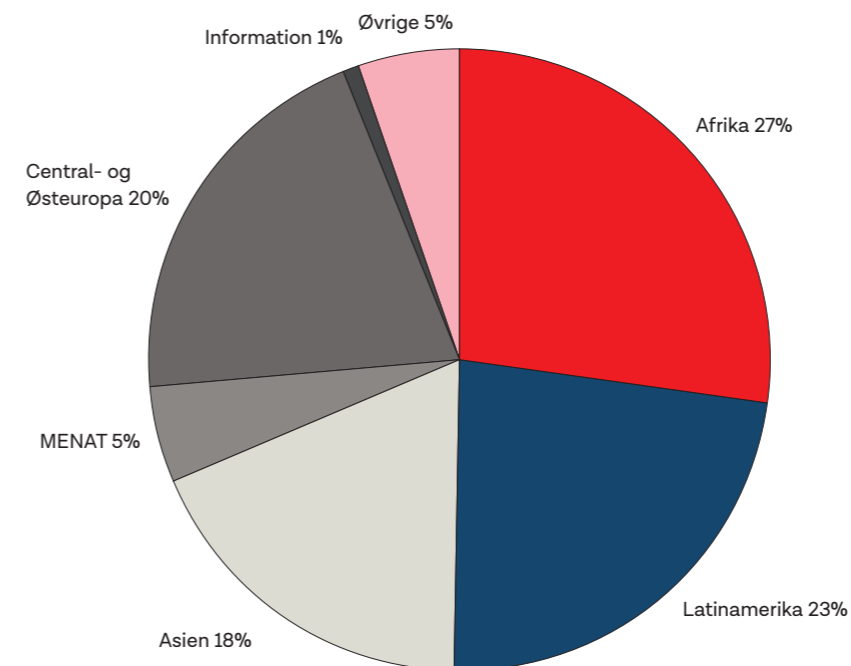
3F Internationals økonomi

3F International arbejder primært med Danida-støttede aktiviteter i Afrika, Asien, Latinamerika, Mellemøsten og Central- og Østeuropa. Størstedelen kommer fra den strategiske partnerskabsaftale med Udenrigsministeriet via Arbejdsmarkeds-konsortiet, men også i stigende grad fra andre kilder.

Ved starten af 2022 har Arbejdsmarkeds-konsortiet sikret en samlet bevilling på 74 mio. kr. årligt til en strategisk samarbejdsaftale med Udenrigsministeriet. Heraf kan 3F budgettere med de 25,6 millioner.

Den øvrige finansiering består af:

- Ny Demokratifond
- Moldova projekt under Ny Demokratifond
- Arbejdsmarkedsprojekt i Ukraine
- Kenya projekt om erhvervsuddannelser i byggeri og vandsektorerne.
- 2 EU-projekter i Sri Lanka og Tyrkiet.
- CISU-projekt til fremme af civilsamfundets råderum i Honduras.

Udgifter fordelt på indsatsområder og geografi i 2022

Områder:	Procent:
Afrika	27%
Latinamerika	23%
Asien	18%
MENAT	5%
Central- og Østeuropa	20%
Information	1%
Øvrige	5%

3F's Aktive bagland

Uden det aktive bagland ville der ikke være et fagligt samarbejde over landegrænserne.

I 3F findes en guldgrube af erfaringer fra det faglige arbejde, som arbejdstagere i andre lande kan have stor gavn af. Mødet mellem kollegaer fra samme fag eller branche er en af de bedste måder at sikre udveksling af erfaringer mellem landenes fagbevægelser. Derfor inddrager 3F baglandet i sit internationale arbejde så meget som muligt. Tillidsvalgte, ansatte, tekniske skoler, og solidaritetsgrupper involveres jævnligt når der er besøg fra vores udenlandske kollegaer. De kommer til Danmark for at lære om 3F's erfaringer med blandt andet en fair grøn omstilling, tekniske- og tillidsmandsuddannelser og overenskomstforhandlinger. 3F International trækker også jævnligt på de faglige eksperter i 3F's bagland til kortvarige rådgivningsopgaver blandt partnerne i de forskellige regionale programmer.

Arbejdet foregår på alle niveauer i organisationen:

Forbund: Grupperne i forbundet har egne kontakter og udveksling og er aktive i globale fagforbund indenfor hver deres brancher. Forbundets internationale udvalg er sammensat af forbundets grupper og regionerne.

Regioner: Nogle af de 5 regioner har aktive internationale udvalg med kontakt til afdelingernes solidaritetsarbejde.

Afdelinger: En del 3F afdelinger har internationale udvalg, som arbejder med udveksling og solidaritet, bl.a. direkte udveksling med søsterorganisationer i andre lande.

Brancheudvalg og landsbranche-klubber: Havnearbejdernes landsklub og Brancheudvalget for tekstil, ortopædi og polsters solidaritetsindsats er eksempler på faglige netværk på tværs af grænser.

Solidaritetsgrupper: 3F har mange aktive solidaritetsgrupper tilknyttet afdelinger, brancher og klubber. Nogle er fælles for flere 3F afdelinger, andre tilknyttet en bestemt region eller afdeling. Nogle bidrager til forbundets programmer, mens andre på egen hånd samarbejder og udveksler erfaringer med søsterorganisationer i et særligt land, region eller branche. Deres arbejde er et uvurderligt supplement til udviklingsarbejdet og rådgivningen af partnerne: De udveksler erfaringer med søsterorganisationerne ude, og deltager i informationsarbejdet hjemme, hvor lokale aktiviteter baseret på personlige møder og historier er med til at formidle det internationale arbejde til 3F's medlemmer

Tillidsrepræsentanter: Arbejdspladser og tillidsrepræsentanter inddrages så meget som muligt i udveksling af erfaringer med tillidsvalgte i udlandet. Der foregår desuden et samarbejde og udveksling med virksomhedernes udenlandske afdelinger eller med arbejdernes repræsentanter hos leverandører eller kunder.

Solidaritetskonferencer: Med ca. et års mellemrum sammenkalder 3F medlemmer og ansatte med interesse i internationalt fagforeningsarbejde til erfaringsudveksling og diskussion af vores fælles indsats.

Bolivia Solidaritetsgruppen fik lejlighed til at snakke faglig uddannelse med gæster fra industriforbundet. Foto: 3F

Forkortelser

ANC	African National Congress (Socialdemokratisk parti, der har haft regeringsmagten i Sydafrika siden 1994).	ITUC	International Trade Union Confederation (den internationale fagbevægelses hovedorganisation)
ANDI	Asociación Nacional de Empresarios de Colombia (Colombiansk arbejdsgiverforening indenfor bl.a. landbrug, industri og service)	IUF	The food, farm, hotels and more global union (globalt fagforbund for fødevarer, landbrug, hotel etc.)
BGMEA	Bangladesh Garment Manufacturers and Exporters Association (Arbejdsgiverforening for tekstil- og beklædning i Bangladesh)	IWFM	Industrial Workers Federation of Myanmar (industriarbejderforbund, Myanmar)
BRGWF	Bangladesh Revolutionary Garment Workers Federation (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)	MAS	Movimiento al Socialismo (Bolivias regeringsparti)
BWI	Building and Wood Workers International (globalt fagforbund - byggeri)	MENAT	Mellemøsten, Nordafrika og Tyrkiet
CAFTA	Central America-United States Free Trade Agreement (frihandelsaftale mellem USA og Central Amerika)	MGMA	Myanmar Garment Manufacturers Association (National arbejdsgiverorganisation indenfor tekstil- og beklædning i Myanmar)
CISU	Civilsamfund i Udvikling (puljeforvalter af DANIDA-midler til danske civilsamfund organisationer og deres globale partnere)	MICS	Myanmar Industries Crafts and Services Trade Union Federation (industriarbejderforbund, Myanmar)
COLSIBA	Coordinadora Latinoamericana de Sindicatos Bananeros y Agroindustriales (Netværk for banan- og landarbejderfagforeninger i Latinamerika)	MTWTU	Marine Transport Workers' Trade Union of Ukraine (Fagforening for maritim transport)
CGTFB	Confederación General de Trabajadores Fabriles de Bolivia (Industriarbejderforbund i Bolivia)	NETS	National Education and Training School (national erhvervsskole og træningscenter i Jordan)
CSTCB	Confederación Sindical de Trabajadores en Construcción de Bolivia (Bygningsarbejdernes fagforbund i Bolivia)	NGWF	National Garment Workers Federation (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)
CUTH	Confederación Unitaria de Trabajadores de Honduras (Hovedorganisation i Honduras)	NUCIW	National Union of Commercial and Industrial Workers (handels- service og industriarbejdernes fagforening i Zambia)
DI	Dansk Industri	NUM	National Union of Mineworkers (nationalt fagforbund for minearbejdere, byggeri og energi i Sydafrika).
DISK/Tekstil	Tyrkisk Tekstilarbejderfagforening affilieret med DISK (Confederation of Progressive Trade Unions of Turkey).	NDF	Ny Demokrati Fond (samarbejde mellem 3F, International Media Support, Dansk Ungdoms Fællesråd og Dansk Kulturinstitut om udviklingsarbejde i EU's østlige nabolande)
FESTAGRO	Federación de Sindicatos de Trabajadores de la Agroindustria (landarbejderforbund i Honduras)	LIBRE	Partido Libertad y Refundación (Venstre-orienteret regeringsparti i Honduras)
FITH	Federación Independiente de Trabajadores de Honduras (industriarbejderforbund i Honduras)	PROFAPK	Landarbejdernes fagforening i Ukraine
FPU	Federation of Trade Unions of Ukraine (Ukrainsk Hovedorganisation)	PSH	Partido Salvador de Honduras (Centrum-højre populistisk politisk parti i Honduras)
FTZ-GSEU	Free Trade Zone - General Services Employees Union (industri og service-arbejderforbund på Sri Lanka).	SINTRAINAGRO	Sindicato Nacional de Trabajadores de la Industria Agropecuaria (national landarbejderfagforening i Colombia)
GFBCTU	General Federation of Building and Construction Trade Union (Bygningsarbejdernes forbund i Libanon)	SNTT	Sindiato Nacional Trabajadores de Rama, Servicios de la Industri del Transporte y Logística de Colombia (transportarbejderfagforening i Colombia)
GTUCW	General Trade Union of Construction Workers (Bygningsarbejder-fagforbund i Jordan)	SPA	Strategisk Partnerskabsaftale med Udenrigsministeriet
IndustriALL	Globalt Fagforbund for Industri, energi og minedrift	STAS	Sindicato de Trabajadores/as Agrícolas (branchefagforening for landarbejdere i Honduras).
ILO	International Labour Organisation (FN's arbejdsmarkedsorganisation)	UFGW	United Federation of Garment Workers (tekstil- og beklædningsarbejderforbund i Bangladesh)
		ZEDE	Zone for Employment and Economic Development (særlige økonomiske udviklingszoner i Honduras)

3F International

3F arbejder internationalt for medlemmernes interesser:

For mindre ulighed: Samarbejdet styrker fagforeningerne i andre lande, så de kan mindske løngabet i forhold til Danmark, som igen mindsker presset mod den danske model.

For en stærkere international fagbevægelse: Når fagforeninger i andre lande bliver stærkere styrker det den globale fagbevægelse, vi er medlemmer af, så den bedre kan matche de multinationale selskaber.

For mere viden og inspiration: Internationalt samarbejde giver viden og inspiration til det faglige arbejde. Vi får mere indsigt i hvordan forholdene er der, hvor vores tøj bliver syet, vores kaffe, bananer, mobiltelefoner og computere bliver produceret.

3F international er 3F's sekretariat for internationalt arbejde. Det består af et hovedkontor i København og satellitkontorer i Asien, Afrika og Latinamerika.

Følg os på Facebook:

3F International

Læs mere på 3F Internationals hjemmeside:

<https://tema.3f.dk/international>